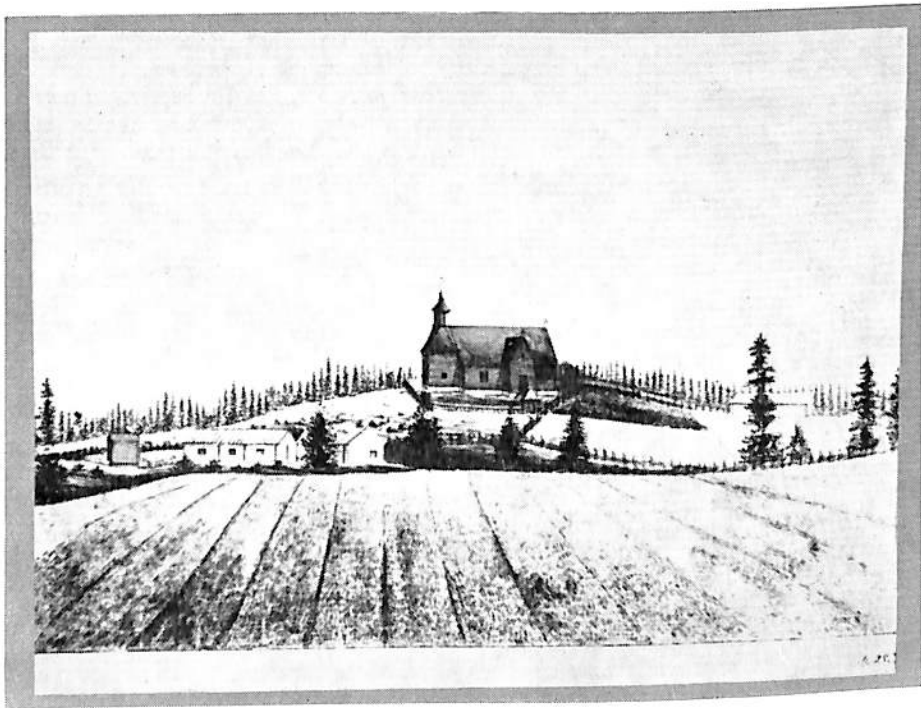

ADOLF LINDMAN

EURAN SAARNAHUONEKUNNAN
SAARNAAJAN PÄIVÄKIRJA
VUOSILTA 1853 – 1859

Papinvirkansa perustamisen 200-vuotismuistoksi
julkaissut
TARVASJOEN SEURAKUNTA

ADOLF LINDMAN

EURAN SAARNAHUONEKUNNAN
SAARNAAJAN PÄIVÄKIRJA
VUOSILTA 1853 – 1859

Suomentanut
AULIS OJA

Papinvirkansa perustamisen 200-vuotismuistoksi
julkaissut
TARVASJOEN SEURAKUNTA

*Kannessa Suomen kansallismuseon ottama
valokuva Upsalan yliopiston kirjastossa säi-
lytettävästä Carl Peter Hällströmin 25. 7.
1792 maalaamasta akvarellista, joka esittää
Euran saarnahuonekunnan kirkkoa ja van-
haa pappilaa*

SISÄLLYS

Suomentajan alkusanat	5
Lyhyt katsaus niihin huomattavimpiin tapahtumiin, jotka ovat sattuneet Euralla tai koskettaneet tätä saarnahuonekuntaa kesäkuusta 1853 lähtien	
Vuosi 1853	7
Vuosi 1854	8
Vuosi 1855	11
Vuosi 1856	15
Vuosi 1857	21
Vuosi 1858	28
Vuosi 1859	36
Lopputoivomus	37
Suomentajan huomautuksia	38
Henkilöhakemisto	39

Asaf Lindman

SUOMENTAJAN ALKUSANAT

Koska meneillään olevana vuonna tulee kuluneeksi 200 vuotta siitä, kun Tarvasjoen seurakunta eli silloinen Marttilan pitäjän Euran saarnahuonekunta sai oman papin, seurakunta on tahtonut tapahtuman kunniaksi julkaista suomennoksen entisen oppineen paimenensa, saarnaaja Adolf Lindmanin vuosina 1853—1859 laatimasta ja lähtiessään seurakunnan kirkonarkistoon jättämästä päiväkirjasta, joka on mitä arvokkain todistuskappale paikkakunnan oloista ja elämästä itämaisen sodan eli Krimin sodan eli Oolannin sodan aikana ja jälkeen.

Adolf Lindman oli syntynyt muurarinkisällin (myöhemmän oltermanin) poikana Turussa 4. 5. 1821, tullut ylioppilaaksi Turussa 1846, vihitty papiksi Porvoossa 1849 sekä palvellut apupappina Paattisilla 1849—1850 ja Karjalohjalla 1850—1853. Viimeksi mainittuna vuonna hän astui Marttilan pitäjän Euran saarnahuonekunnan saarnaajan virkaan, jota sitten uskollisesti hoiti kuuden vuoden ajan. Nämä vuodet olivat seurakunnalle — rauhattomasta ajasta huolimatta — ripeän edistyksen kautta. Niinpä saarnaaja Lindmanin aloitteesta perustettiin paikkakunnalle pyhäkoulu ja lainakirjasto sekä tilattiin tänne ensimmäiset suomenkieliset sanomalehdet. Merkittävin hänen aikaansaannoksistaan kuitenkin oli kappelinoikeuksien hankkiminen siihen asti perin epäitsenäiselle seurakunnalle.

Vuonna 1859 Adolf Lindman siirtyi Euralta Paattisten kappalaiseksi sekä vuonna 1860 sieltä Turun tyttökoulun opettajaksi ja vuonna 1863 edelleen Turun linnan vankilansaarnaajaksi saaden samalla varapastorin arvon. Vakinaisen virkansa ohella hän hoiti sairaalansaarnaajan tointa sekä lukuisia luottamustehtäviä. Mm. hän oli Suomen Evankelisen Seuran sihteerinä, Suomen Piipliaseuran arkistonhoitajana, Suomen Muinaismuistoyhdistyksen asiamiehenä, Turun kansakouluneuvoston jäsenenä, Turun kansankirjaston hoitajana, Turun tuomiokirkon muinaisjäännösten korjauskomitean jäsenenä ja sihteerinä sekä Turun kaupungin historiallisen museon suunnittelijana.

Adolf Lindmanin historialliset harrastukset alkoivat jo Euralta, jonka kirkonarkistoon hän eri tahoilta jäljensi lukuisia paikkakuntaa koskevia asiakirjoja vuodesta 1316 alkaen ja jossa hän koko ajan piti päivän-

tapahdumia tallettavaa arvokasta päiväkirjaa. Paattisilla hän ennätti laatia laajan käsikirjoituksen seurakunnan historiasta, ja Turussa hän ryhtyi järjestelmällisesti keräämään nimenomaan tuomiokirkon ja linnan menneitä vaiheita valaisevaa materiaalia, joka hänen kuoltuaan Turussa 19. 11. 1874 joutui ensin Turun historialliseen museoon ja sitten Turun kaupunginkirjastoon sekä lopuksi Turun maakunta-arkistoon.

Varapastori Lindmanin ainoiksi julkaisuiksi jäivät viisi kirjoitusta *Åbo Underrättelserissä* ja *Puffens Kalenderissa* sekä erillinen, vuonna 1869 ilmestynyt 98-sivuinen teos »*Bidrag till Åbo stads historia I. Anteckningar om Åbo domkyrka och dess fornminnen*» (= *Lisä Turun kaupungin historiaan I. Muistiinpanoja Turun tuomiokirkosta ja sen muinaismuistoista*). Käsillä oleva euralaisen päiväkirjan suomennos jatkaa nyt hänen julkaisujensa sarjaa sadan vuoden tauon jälkeen. Toivottavasti tämä ei jää viimeiseksi, sillä hänen käsikirjoituskokoelmiinsa sisältyy vielä paljon julkaisemisen arvoista tekstiä.

Tämän kirjaseen ilmestyessä sekä Tarvasjoen seurakunta että kirjaseen suomentaja kohdistavat kunnioittavan ja kiitollisen ajatuksen jälkimaailman liiaksi unohtaman kulttuuripersoonallisuuden, Euran entisen saarnaajan Adolf Lindmanin muistolle.

Espoon Haukilahdessa toukokuulla 1972.

Aulis Oja

LYHYT KATSAUS NIIHIN HUOMATTAVIMPIIN TAPAHTUMIIN,
JOTKA OVAT SATTUNEET EURALLA TAI KOSKETTANEET TÄTÄ
SAARNAHUONEKUNTAA KESÄKUUSTA 1853 LÄHTIEN

Vuosi 1853

Kesäkuun 7 päivänä saarnaaja Adolf Lindman ryhtyi hoitamaan virkaansa Euralla ja armovuodensaarnaaja Nikolaus Konstantin Langell lähti pois.

Heinäkuun 16 päivänä sattui ensimmäinen paikkakunnalla kulkutautina liikkuneen tulirokon aiheuttama kuolemantapaus.

Samassa kuussa saatiin tavattoman huono heinäsato pitkällisen kii-vuuden takia, kolmeen kuukauteen kun ei ollut satanut muuta kuin pari pientä ukkoskuuroa.

Elokuun 16 päivän vastaisena yönä oli melkoinen pakkanen, joka vahingoitti perunanvarsia ja tuhosi pappilan puutarhakasvit.

Elokuun 18 päivänä paloi Euran Simolan ratsutilan riihirivi, joka oli edellisenä talvena rakennettu menneenä vuonna samalla paikalla pala-neen tilalle.

Elokuun 29 päivänä kävi piirilääkäri, kollegiasessori Ringbom Eural-la jakamassa lääkkeitä tulirokkoa vastaan.

Syyskuun 11 päivänä päättivät euralaiset kaivauttaa kaivon Sillan-pään pappilaan, jossa tähän saakka kaivon puuttuessa oli enimmäkseen käytetty jokivettä, koska lähimmät kaivot olivat kaukana ja koska niiden-kin omistajat olivat tavallisesti kieltäneet pappilan väkeä hakemasta niistä vettä.

Syyskuun 18 päivänä kuoli viimeinen potilas tulirokkoon, joka kaik-kiaan oli vaatinut 17 uhrina.

Lokakuun 2 päivänä kirkkoherra J. W. Elmgren asetti saarnaaja A. Lindmanin virkaansa Euran kirkossa, jossa avustajina olivat Halikon kappalainen, varapastori C. P. Grönroos ja Liedon kappalainen I. Ahlroth sekä notaarina Maskun kihlakunnan kruunuvouti Zachris Rothman.

Lokakuun 2 päivänä tuli ensilumi, joka kohta hävisi.

Lokakuun 16 päivänä laskettiin vuoden rippikoulunuorisio ripille Euralla.

Lokakuun 21 päivänä tuli toinen lumi, joka ei kauan pysynyt.

Marraskuun 18 päivänä tuli kolmas lumi, joka pian sulii.

Marraskuun 22 päivänä tuli neljäs lumi, sekin lyhytaikainen.

Marraskuun 26 päivän vastaisena yönä Tarvasjoki jäätyi vähäksi aikaa.

Joulukuun 7 päivänä tapahtui sama toistamiseen.

Joulukuun 17 päivänä tuli viides lumi, joka sitten pysyikin.

Joulukuun 29—30 päivinä satoi runsaasti lunta.

V u o s i 1 8 5 4

Tammikuun 7 päivänä kuoli Maarian Kärsämäen Isossatalossa Maskun kihlakunnan kruununvouti Zachris Rothman halvaukseen 50 vuoden 22 päivän vanhana.

Tammikuun 9 päivänä määrättiin Liedon kruununnimismies C. J. Carlsson toistaiseksi hoitamaan tämän kihlakunnan kruununvoudin viransijaisuutta.

Tammikuun 15 päivänä veisattiin Euran kirkossa kiitosvirsi venäläisten Krimillä saavuttamien loistavien maa- ja merisotavoittojen kunniaksi.

Saman kuun alkupuolella oli jatkuvaa pakkasta aina 30 asteeseen saakka, ja lunta oli runsaasti.

Tammikuun 28 päivänä oli suojaa ja sadetta.

Helmikuun lopulla satoi tavattoman paljon lunta.

Maaliskuun 7 päivänä ryhtyi senaatin kamarikirjuri Gustaf Magnus Rindell (syntynyt 14. 6. 1826) hoitamaan Maskun kihlakunnan kruununvoudin virkaa, johon hänet oli nimitetty viime helmikuun 7 päivänä.

Maaliskuun 10 päivänä lähetti kirkkoherra Elmgren tuomiokapitulille muistionsa, joka koski kappalaisen D. Nylundin virkarikosta Euran kinkereillä. Nylund oli nimittäin neljässä yökunnassa ympäripäissään aiheuttanut suurta pahennusta, eritoten Horristen Vähässätalossa rukouksia suorittaessaan, samoin Tuomarlan ratsutilalla, jossa väkijoukko avoimesti ilvehteli hänen kanssaan mm. pyytämällä häneltä todistuksia siitä, että hän oli heitä luettanut.

Saman kuun alkupuolella oli paljon lunta, leutoa päivisin ja kylmää öisin. Köysi olkia maksoi 2 hopearuplaa ja heinäaami 15 ruplaa.

Saman kuun lopulla tiet olivat yleisesti kelvottomia reellä ajamiseen. Huhtikuun 7 päivänä käytettiin jo kaikkialla kärryjä.

Huhtikuun 14 päivänä kuultiin paikkakunnalla leivosten livertävän. Huhtikuun 15 päivänä rakennettiin Killalan Kivisilta uudestaan.

Huhtikuun 19 päivänä lähtivät jäät Tarvasjoesta.

Huhtikuun 19 päivänä hukkuu Tyllilän sepän Stoltin tytär Tarvasjokeen.

Huhtikuun 21 päivänä lisättiin Euran kestikievarin hollihevosten lukumäärä 7:stä 9:ään.

Huhtikuun 29 päivänä läänin kuvernööri vahvisti uuden täkäläisen vaivashoitosäännön.

Saman kuun jälkipuolisko oli kylmä ja tuulinen. Ahvenanmaalla sijaitsevan Bomarsundin linnoituksen vankeja kuljettivat kasakkavarriot suurin joukoin itään päin pois sodan jaloista.

Toukokuun 1 päivänä oli lunta ja kylmää.

Toukokuun 5—7 päivinä oli ukkosta.

Toukokuun 8 päivänä aloitettiin uuden sillan rakentaminen Tarvasjoen yli pappilan alapuolella.

Toukokuun 14 päivänä pidettiin emäkirkolla kirkonkokous, johon myös euralaiset oli kutsuttu antamaan lausuntonsa Piikkiön kihlakunnan kruununvoudin Nystedtin läänin kuvernöörille jättämästä esityksestä, jonka mukaan Marttilan pitäjän kyytivelvollisten olisi ollut osallistuttava Paimion pitäjän Vistan kestikievarin hollikyyteihin sen johdosta, että sikäläinen kyytirasitus oli jatkuvan sodan takia lisääntynyt.

Saman kuun alkupuoliskolla alkoi kaikkialla vihertää. Sotavarustelut kiihtyivät päivä päivältä aiheuttaen levottomuutta mielissä. Kuljetusliikenne oli loputonta.

Toukokuun 17 päivänä kuultiin ensi kerran käen kukuntaa.

Toukokuun lopulla ruis tähki, kaikki puut viheriövät, luonto oli juhlatamineissaan. Kuun viimeiset päivät olivat kuitenkin kylmiä. Turkulaiset alkoivat muuttaa Euralle sotaa pakoon.

Kesäkuun alkupuolisko, viimeisiä päiviä lukuun ottamatta, oli kylmä ja pilvinen. Jatkuva tuuli varjeli kasvillisuutta hallalta. Levottomuus sodan takia lisääntyi.

Kesäkuun lopulla luonto oli kukkeimmillaan ja maamies toivoa täynnä. Viimeisinä päivinä alkoi jo viikate tuhota niittyjen loistoa samalla tavoin kuin englantilaiset murhapoltoillaan autioittivat isänmaamme rantoja. Ukkosta oli melkein joka päivä.

Heinäkuun alkupuoliskolla oli kaunista säätä, kaukaista ukkosta melkein joka päivä, sadetta ei juuri nimeksikään, kevätvilja kuihtui.

Heinäkuun 16 päivänä laskettiin Euran rippikoulunuoriso ripille.

Heinäkuun 18 päivänä valittivat Horrysten talollinen Matti Frosti ja Kallelan talollinen Antti Knaapi arkkipiispalle siitä, ettei edellisen renkiä eikä jälkimmäisen poikaa ollut huonon lukutaidon takia laskettu ripille, mutta valitus jäi tuloksetta.

Heinäkuun 20 päivän vastaisena yönä oli niin ankara ukkossade, että seuraavana päivänä Tarvasjoen vesi oli yhtä ylhäällä kuin pahimpien jäidenlähtöjen aikana. Vesi vei mennessään mm. suuren määrän niitettyjä heiniä.

Heinäkuun 21 päivänä aloitettiin Euralla elonleikkuu.

Heinäkuun 30 päivänä olivat kaikki Marttilan pitäjän miespuoliset asukkaat kokoontuneina Euran kestikievarin pihalle, jonne muiden muassa saapuivat kenraaliluutnantti, kreivi Armfelt ja kuvernööri Cronstedt. Kokoontumisen aiheena oli kysymys Suomen ruotujakoisen armeijan uudelleen asettamisesta. Kokoontumisen päätti raikuva hurraahuuto.

Heinäkuun jälkipuolisko oli sateista, välillä ukkosensekaistakin. Erilisiä vatsainfluenssatapauksia esiintyi seurakunnassa.

Elokuun alkupuoliskolla sää oli erittäin vaihteleva, joskus lämmin, joskus kylmä, joskus selkeä, joskus pilvinen. Ukkostakin oli ilmassa, mutta ei ukkossateita.

Elokuun 22 päivänä kuultiin tänne tykinjylinää Turusta vihollisen tunkeuduttua Ruissalon edustalle.

Elokuun jälkipuoliskolla esiintyi ukkosta ja rankkoja sadekuuroja.

Syyskuun 10 päivänä kutsuttiin 12 euralaista ensimmäisen kerran vartioimaan emäseurakunnan Purhalan Uotilaan sodan takia Turun linnasta siirrettyjä vaarallisimpia vankeja.

Kuun alkupuoliskolla oli ankaria myrskyjä ja raesateita.

Kuun jälkipuoliskokin oli sateista. Perunasato oli runsas, joskin osittain ruton saastuttama. Hajanaisia punatautitapauksia esiintyi seurakunnassa.

Lokakuun alkupuoliskolla oli myrskyä, rankkasateita ja hallaa.

Lokakuun 20 päivänä hukkui Tuorilan Vanhantalon torppari Matti Kujanpää päissään Paimionjokeen.

Lokakuun 25 päivänä toimitettiin Killalan vesimyllyn verollepano.

Lokakuun jälkipuolisko oli sateinen, tiet huonoja ja vaikeakulkuisia.

Marraskuun 14 päivänä tuli lunta ja Tarvasjoki jäättyi.

Kuukauden alkupuoliskolla leuto ja kylmä sää vaihtelivat. Satoi ja pyrytti. Tiet olivat surkeat.

Marraskuun 19 päivänä majoitettiin Alankomaitten Prinssin Krenatöörirykmentin yksi pataljoona Marttilaan ja Euralle.

Marraskuun 21 päivänä senaatti vahvisti tämän seurakunnan vaivaishoitosäännön.

Kuukauden jälkipuoliskolla oli myrskyä ja pakkasta. Tätä kautta kulkenut venäläinen sotaväki syyllistyi näpistelyyn ja omavaltaisuuteen. Pappilassa niitä oli yötä päivää, ne saapastelivat kaikkialla huoneissa. Eräänä ehtona ne pakottivat saarnaajan seuraamaan itseään pitkän matkan Prunkkalaan päin.

Joulukuun 11 päivänä määrättiin lääninkanslisti Klaes Kasper Ågren kruununvouti Rindellin apulaiseksi virkanimikkeensä Maskun kihlakunnan avustava kruununnimismies.

Joulukuun 16 päivänä läänin kuvernööri määräsi uuden maantienjaon Maskun kihlakuntaan.

Kuukauden alkupuoliskolla oli lumiräntää, sadetta ja tuulta. Tiet olivat iljankoiset ja matkustavaisille vaaralliset.

Joulukuun 29 päivänä sivuutti kenraalikuvernööri Berg Euran matkallaan Turusta Hämeenlinnaan.

Joulukuun 31 päivänä pidettiin Marttilan Tiipilän Ali-Marttilassa pitäjänkokous, jossa kruununvouti Rindell vaati pitäjäläisiä hankkimaan hänelle vakituisen huoneiston veronkantoa ym. virantoimituksia varten siitä syystä, että hän — kuten hän oli jo kokouskuulutuksessaan maininnut — pelkäsi menettävänsä henkensä ja terveytensä niissä »aitoissa», jotka hänen käyttöönsä oli sanottuja virkatehtäviä varten osoitettu.

Saman kuun jälkipuoliskolla oli talvi lauha ja vakainen sekä rekikeili hyvä. Mäentaan Jännärin talossa sattui sellainen kummallinen tapaus, että lampaat söivät toistensa villoja ja kuolivat, mistä kansa sai aiheen taikauskoisiin arveluihin. Talon emäntä uskoi tietävänsä tapauksen joltuneen siitä, että hän oli kieltäytynyt myymästä villoja eräälle muijalle ja että tämä varmasti oli kostoksi siitä noitunut lampaat!

V u o s i 1 8 5 5

Tammikuun alkupuolisko: pakkasta ja suojaa, lunta ja sadetta, iljan-
koa, myrskyä ja tuiskua.

Saman kuun jälkipuolisko: hyvää keliä, kaunista säätä, lopuksi kyl-
mää, esim. 27. 1. aamulla 30 astetta.

Helmikuun alkupuolisko: kylmää, lunta kotitarpeiksi.

Kuun jälkipuolisko: vakaata talvea.

Maaliskuun 6 päivänä kuoli Killalan Mikolan talon emäntä halvaukseen lammaspihatossa käydessään.

Maaliskuun 10 päivänä saapui Euralle surusanoma Keisari Nikolai I:n kuolemasta.

Maaliskuun alkupuoliskolla oli leutoa, 15. 3. jopa 2 astetta lämmintä. Lunta ja tuiskua.

Maaliskuun 25 päivänä aloitettiin kirkonkellojen surusoitto Euralla Keisari Nikolai I:n muistoksi, tunti joka päivä kello 12—1. Mies joka talosta kutsuttiin suorittamaan tämä soitto.

Maaliskuun 26 päivänä vanhoivat Marttilan talolliset uskollisuuden- ja kuuliaisuudenvalan Marttilan Kraappalassa Keisari Aleksanteri II:lle.

Saman kuun jälkipuoliskolla oli tasaista, lumista talvea. Viimeisinä päivinä alkoi aurinko selvästi vaikuttaa. Euran Simolan ratsutilan riihirivi vuokrattiin kruunulle 10 hopearuplalla kuukaudessa ja täytettiin sotilasmuonalla.

Huhtikuun 2 päivänä vanhoivat pitäjän papit ja kirkonpalvelijat uskollisuuden- ja kuuliaisuudenvalan kirkkoherranpappilassa Keisari Aleksanteri II:lle.

Huhtikuun 3 päivänä nähtiin ensimmäinen västäräkki.

Huhtikuun 5—7 päivinä satoi.

Huhtikuun 12 päivänä nähtiin peipponen.

Huhtikuun 15 päivänä marssi Moskovan Linjarykmentin yksi pataljoona Euran kautta Turkuun.

Saman kuun alkupuoliskolla rekikeli loppui. Sotaväen kauttakulku alkoi uudestaan: talot ja tuvat olivat täpötäynnä sotilaita.

Huhtikuun 17 päivänä kuultiin ensimmäisen leivosen ääni.

Huhtikuun 20 päivänä saapui tänne apulaisnimismies Daniel Nathanael Tennberg, ahvenanmaalainen. Euran kestikievariin sijoitettuna hänen tehtävänä oli vihollisen vakoojien paljastaminen. Tähän tehtävään hänet oli määrätty 4. 4.

Huhtikuun 24 päivänä annettiin ensimmäinen »matkatodistus», jollainen tuli olla jokaisella seurakunnan rajojen ulkopuolelle lähteneellä.

Huhtikuun 25 päivänä Tarvasjoki vapautui jäistä ilman tavallista etukäteen havaittua jäänlähtöä.

Huhtikuun 29 päivänä kulki Euran kautta 100 kasakkaa matkalla Turkuun.

Kuun jälkipuoliskolla olivat yöt kylmät. Oraat kuihtuivat. Tiet alkoivat olla kuivia, joskin kuoppaisia ja tärisyttäviä. Turun kehruuhuoneen naisvankeja ja Ahvenanmaan maanpetoksellisia on mennyt Euran kautta matkalla itään.

Toukokuun 1 päivänä kävi eversti Achté Euralla sekä teetätti piirrokset kirkosta, pappilasta ja Juvan 50 jalkaa korkeasta vesiputouksesta.

Toukokuun 2 päivänä ruvettiin turkulaisen kirvesmiesoltermannin Ekqvistin johdolla Kirkonkylän maalle rakentamaan kahta makasiinia, joiden molempien pituus oli 20 sylvä, leveys 5 sylvä ja korkeus 7 kyynärää sekä tarkoitus mahduttaa sisäänsä 10.000 mattoa kruunun jauhoja ja ryynejä. Rakennustyötä jatkettiin sekä arki- että pyhäpäivin jopa jumalanpalvelusten aikana, ja se tuli maksamaan valtiolle 2.000 hopearuplaa.

Toukokuun 5 päivänä satoi lunta niin paljon, että maa peittyi.

Toukokuun 8 päivänä matkusti saarnaajantytär Sofia Antoinetta Brungström maitse Kamtshaktaan.

Toukokuun 15—16 päivinä oli ankara ukkonen, joka löi alas Liedon Ankan kylään.

Toukokuun 16 päivänä sivuutti Euran marssillaan Turusta Somerolle puolet Krenatööritarkk'ampujarykmentin reservipataljoonasta.

Toukokuun 16 päivänä vietettiin Keisari Nikolai I:n kuoleman jälkeistä valituspäivää. Päivän tekstit olivat aamujumalanpalveluksessa Salomon Saarnaajan 7. luvun 3. jae, päiväjumalanpalveluksessa 1. Korinttolaiskirjeen 15. luvun 54—57. jakeet ja iltajumalanpalveluksessa Ilmestyskirjan 14. luvun 13. jae.

Toukokuun 16 päivänä kirkonkellojen surusoitto Keisari Nikolai I:n muistoksi lopetettiin.

Kuukauden alkupuolisko oli kylmä viimeisiä päiviä lukuunottamatta. Ruoho alkoi hiukan kasvaa. Puissa ja pensaissa ei näkynyt edes lehtien silmuja. Summattomat jauhojen kuljetukset Turun kruununmakasiineista tänne alkoivat. Paljon sekasortoa oli vallalla.

Toukokuun 20 päivänä nähtiin ensimmäinen pääskynen.

Toukokuun 23 päivänä kuultiin ensi kerran käen kukunnaa.

Kuukauden jälkipuoliskolla oli melkein yhtä kylmää kuin talvella. Vain osa puista oli kituliaalla hiirenkorvalla. Päivittäin 500 hevosta veti tänne kruunun viljaa Turusta. Kaikkiaan noin 5.000 hevosta melkein koko Turun läänistä on siten lyhyessä ajassa käynyt Euralla muutamien jopa kuollessa nälkään ja rasituksiin. Euran lukkari Widgren oli makasiininisännöitsijä Jegoroffin apulaisena ja keräsi itselleen ruplia massoittain, koska kuului saaneen 3 hopeakopeekkaa jokaiselta jauhomatolta. Mitään eroa ei pidetty arki- ja pyhäpäivillä, vaan sillä aikaa kun virrenveisuu kaikui tempelissä ulkona kiroiltiin ja räyhättiin. Lukkarintointa hoiti sijainen.

Kesäkuun 11 päivänä kulki Euran halki Kuudes eli Hämeenlinnan

Suomalainen Ruotujakoinen Tarkk'ampujapataljoona marssillaan Turkuun.

Kesäkuun 15 päivänä lisättiin Euran kestikievarin hollihevosten lukumäärä 9:stä 13:een.

Kuukauden alkupuoliskolla päivät olivat jokseenkin lämpimät, yöt kylmät. Puunlehdet kasvoivat. Tuomi ja sireeni kukkivat. Rukiintähkät tulivat esille.

Kesäkuun 27 päivän vastaisena yönä oli hallaa, joka vikuutti mm. perunanvarsia.

Kesäkuun 27 päivänä majoitettiin Euralle 31 sotilashenkilöiden vaimoa ja 49 heidän lastaan Turusta.

Kuun jälkipuoliskolla sateet puuttuivat melkein kokonaan, kevätiljat kuivuivat täydellisesti, yöt olivat enemmän tai vähemmän hallaisia.

Heinäkuun 1 päivänä kulki Euran halki Viides eli Mikkelin Suomalainen Ruotujakoinen Tarkk'ampujapataljoona pikamarssillaan Turkuun. Kaikki Euran hevoset oli koottu Prunkilaan auttamaan kuljetuksessa.

Heinäkuun 11 päivänä kävi piirilääkäri Ringbom Euralla, koska täällä oli esiintynyt veneeristä tautia. Muiden ohella lähetettiin myös kaksi rippikoululaista Turun sairaalaan.

Kuukauden alkupuoliskolla vallitsi tukahduttava helle, ei tippaakaan sadetta, kevätiljat olivat jo enimmäkseen menetetyt.

Heinäkuun 22 päivänä laskettiin Euran rippikoulunuoriso ripille.

Heinäkuun 23 päivänä aloitettiin elonleikkuu.

Heinäkuun 26 päivänä sairastui Euran saarnaaja vaikeaan tautiin.

Heinäkuun 31 päivänä kävi piirilääkäri Ringbom Euralla pitämässä veneeristä tarkastusta.

Kuun jälkipuolisko oli samanlainen kuin alkupuoliskokin, vain muutamamat hajalliset ukkospilvet kastelivat auringon polttamaa maata. Punatautia esiintyi Euralla.

Elokuun 5 päivänä saarnasi takäläinen saarnaaja vielä vaikeasta taudistaan ja äärimmäisestä väsymyksestään huolimatta.

Elokuun 12 päivänä alkoi emäseurakunnan papisto oman saarnaajan jatkuvan vaikean sairauden takia hoitaa Euran papinvirkkaa. Kiitos heidän jalomielisyydestään.

Elokuun 12 päivän vastaisena yönä oli halla, joka vikuutti mm. perunanvarsia.

Elokuun 16 päivänä kuoli täällä ensimmäinen punatautipotilas. Tauti oli kehittynyt kulkutaudiksi.

Kuukauden alkupuoliskon sää oli vaihteleva, jälkipuolisko taas sateinen ja tuulinen.

Syyskuun alkupuolisko oli kuiva ja selkeä.

Syyskuun 23 päivänä kuoli viimeinen punatautipotilas. Kulcutautiin oli vain 4 ihmistä kuollut sen laajasta levinneisyydestä huolimatta, kiitos asessori Ringbomin tänne lähettämien lääkkeiden.

Syyskuun jälkipuoliskolla sää oli kaunis ja tiet parhaassa kunnossa.

Lokakuun alkupuolisko oli myrskyinen ja sateinen, samoin jälkipuolisko. Tiet olivat pohjattomat.

Marraskuun 4 päivänä päätettiin vaivaishoitojohtokunnan kokoukset tästä lähtien pitää pappilassa. Tähän saakka ne oli pidetty Juvan kapteenipuustellissa.

Marraskuun 13 päivänä siirrettiin kestikievari Juvan puustelliin Euran Nokan ratsutilalta, jossa se oli ollut miesmuistin ajan.

Kuukauden alkupuolisko oli pilvinen, tiet erittäin huonoja.

Marraskuun 19 päivänä kuoli ensimmäinen isorokkopotilas. Tauti oli kulkevaa ja tarttui sekä oikealle että vasemmalle. Samana ja seuraavana päivänä pidettiin Tilkaisissa Euran maantarkastus.

Marraskuun 23 päivänä Tarvasjoki jäättyi.

Kuun jälkipuolisko oli kylmä. Kolmannen kruununmakasiinin rakennutti Euran edellisten makasiinien viereen turkulainen rautakauppias Trygg 1925 hopearuplan hinnasta. Sen pituus oli 30 sylvä, leveys 7 sylvä ja korkeus 7 kyynärää sekä tilavuus noin 9.000 viljamattoa. Suuriruhtinas Alexander Alexandrovitshin Karabinieerirykmentin 5. ja 6. pataljoona majoitettiin Marttilaan ja Euralle.

Joulukuun 1 päivänä kuoli Kirkonkylän Isontalon ratsutilalla turkulainen kirvesmiehenoppipoika Johan Israel Lindqvist viinaan. Hän oli lyönyt vetoa siitä, että olisi tunnissa juonut kannun viinaa, mutta ehti vain 3 1/2 kortteliin, kunnes menetti sekä vetonsa että henkensä.

Joulukuun 14 päivänä kävi asessori Ringbom Euralla isonrokon takia ja jakoi lääkkeitä.

Kuukauden alkupuoliskolla oli kylmää aina 20 asteeseen saakka.

Kuukauden jälkipuoliskolla oli jopa 33 astetta pakkasta. Euralle perustettiin sotilassairaala, jossa kuolleisuus oli suuri ja lääkärinhoito huonoa.

V u o s i 1 8 5 6

Tammikuun 13 päivänä Euran kirkko oli suljettuna. Jumalanpalvelusta ei pidetty, koska emäseurakunnankin papisto oli sairastunut.

Tammikuun 14 päivänä kruunu ajatutti Euran kylään 370 sylvä poltopuuta tulevien aikojen tarpeiksi.

Tien oikealla puolella olevan metsikön kohdalla oli vuonna 1856 Euran venäläinen Kirkkoveräjänpellon sotilashautausmaa. Valok. 1964 A. Hirsjärvi (Kansallismuseo).

Kuun alkupuoliskolla vaihtelivat pakkanen ja suoja. Aurinko näyttyi muutaman kerran.

Kuun jälkipuoliskolla sama vaihtelu jatkui: yhtenä päivänä suoja, toisena säkenöivä pakkanen. Neljännen kruununmakasiinin rakennutti Kirkonkylään turkulainen kauppias Trygg 1925 hopearuplan hinnasta. Senkin pituus oli 30 sylvä, leveys 7 sylvä ja korkeus 7 kyynärää sekä tilavuus noin 9.000 mattoa. Satoja viljakuormia virtasi tänne päivittäin. Kruunun varastot nousivat täällä Euralla noin 30.000 mattoon erilaista viljaa. Sotaväen kuolleisuus oli jatkuvasti suuri.

Helmikuun alkupuolisko oli kylmä.

Helmikuun 17 päivänä suoritti kahden kainalosauvan varassa liikkuva saarnaaja jumalanpalveluksen puolen vuoden sairauden jälkeen.

Helmikuun 18 päivänä osoitettiin venäläiselle sotaväelle Euran Nokan ratsutilan maalta hautauspaikka, joka Euran kirkonkassan varoilla oli

ostettu 10 hopearuplan hinnasta. Hautauspaikka oli kaunis varjoisa metsikkö.

Saman kuun jälkipuoliskolla oli milloin kovaa pakkasta, milloin sadetta, kuten esim. 29. 2. Viljamarkkinat jatkuivat täällä suurin mitoin. Heiniä varastoititiin kruununmakasiinien viereen 1.200 aamia. Lukkari Widgren on täällä pukeutunut 75 hopearuplan hintaiseen supinnahkaturkkiin.

Maaliskuun 9 päivänä päätettiin ajaa venäläisen sotaväen hautausmaalle lisää santaa, koska sinne oli haudattu useampia ruumiita päällekkäin niin, että tuskin puoli kyynärää maata peitti päällimmäisiä kirstuja.

Kuukauden alkupuoliskolla oli kylmää, ankaria myrskyjä ja tavattoman korkeita kinoksia. Maailmanmarkkinat jatkuivat Euralla, viljakuormia tuli tänne Suomen etäisiltä kolkilta.

Maaliskuun 17 päivänä ilmeni täällä veneeristä tautia.

Maaliskuun 22 päivänä kuoli viimeinen isorokkopotilas. Kaikkiaan 7 henkeä oli menehtynyt tähän kulkutautiin. Myös rokotetut olivat sairastuneet, mutta yksikään heistä ei ollut kuollut.

Maaliskuun 22 päivänä merkittiin täällä paikat niitä pylväitä varten, jotka tulevat kannattamaan lennätinlankaa.

Kuukauden jälkipuoliskolla kevät edistyi. Vaarallinen rutto on tarttunut hevosiin ja tappanut muutamia.

Huhtikuun 7 päivänä kävi asessori Ringbom Euralla pitämässä veneeristä tarkastusta. Viisi sairastunutta tavattiin, heidän joukossaan eräs ratsutilallinen piikoineen. Samana päivänä kuultiin ensimmäisen leivosen liverrys.

Kuukauden alkupuolisko oli lämmin ja tuulinen, talven valta oli loppunut. Kärriyllä ajettiin. Juvankosken yli rakennettiin uusi 177 hopearuplaa maksanut silta.

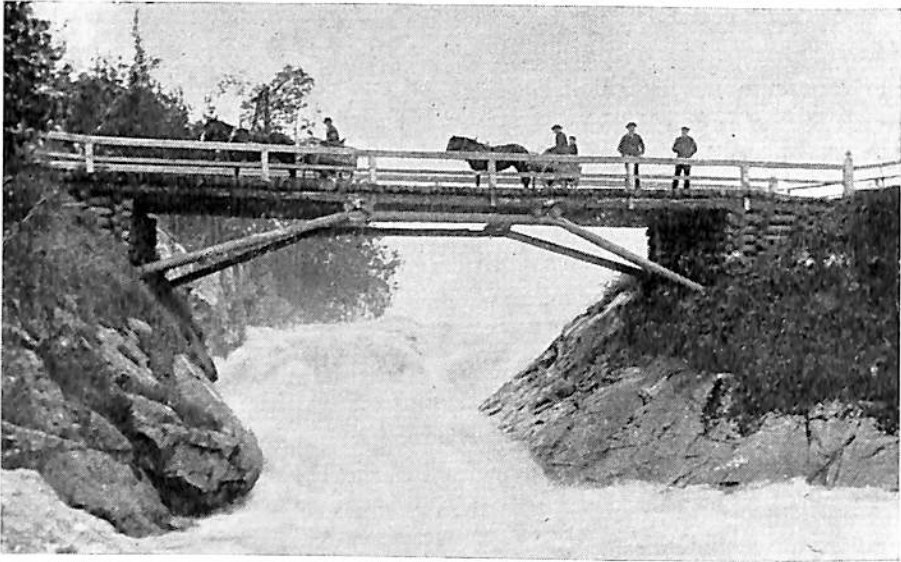
Huhtikuun 23—24 päivinä tapahtui jäänlähtö Tarvasjoessa.

Kuukauden jälkipuolisko oli epävakainen ja kylmä, lunta tuli melkein joka päivä.

Toukokuun 1 päivänä satoi lunta.

Toukokuun 2 päivänä sijoitettiin Euralle yli 100 kuormasto- ja ammusvankkuria hevosineen ja miehineen. Ne lepäsivät täällä 10 vuorokautta.

Toukokuun 3 päivänä kenraalikuvernööri määräsi, että niidenkin, jotka rauhan ajaksi oli vapautettu sotaväen kyydityksestä ja majoituksesta, nyt tuli ottaa osaa näihin rasituksiin, kunnes venäläiset joukot olisivat ehtineet jättää maan.

Vuonna 1856 rakennettu Juvankosken silta puoli vuosisataa myöhemmin. Tarvasjoen Kirkonkylän Uudentalon valokuvakokoelmasta.

Toukokuun 10 päivänä kuultiin ensimmäisen kerran käen kukunnaa.

Toukokuun 10 päivänä olivat eräät Juvan kestikievariin majoittuneet matkustavaiset herrat menneet nuorison kestikievarin läheisyyteen sytyttämälle helavalkealle ja kehoittaneet paikalla olleita miehiä pitämään valkeata yllä luvaten jokaisesta tuodusta puusylillisestä yhden lasin. Yksi puuntuojista, Juvan Hovin torpan poika Kustaa Matinpoika, kävi yhtä mittaa hakemassa palkkansa ja tuli lopulta niin humalaan, että hänet seuraavana aamuna löydettiin kuolleena läheltä sitä paikkaa, missä lystit edellisenä ehtona oli pidetty.

Toukokuun 11 päivänä veisattiin Euran kirkossa kiitosvirsi Pariisissa tehdyn rauhansopimuksen johdosta.

Toukokuun 16 päivänä kulki Euran halki 70 kuormastovankkuria ym. matkalla itään.

Kuukauden alkupuolisko oli kylmä ja luminen, vain parina viimeisenä päivänä oli lämmintä. Eivät edes karviaismarjapensaat viheriöineet. Karja oli edelleen sisällä.

Toukokuun 20 päivänä siirrettiin Euran kylän sotilassairaalat Turkuun.

Toukokuun 20 päivänä nähtiin ensimmäinen pääskynen.

Toukokuun 21 päivänä vedettiin tänne sähkölennätinlanka, josta rahvaalla on mitä ihmeellisimpiä kuvitelmia.

Toukokuun 26 päivänä kuoli kappalainen David Nylund Tiipilän Alhaisten kappalaispappilassa klo 11 ip. 55 vuoden 10 kuukauden ja 23 päivän ikäisenä. Hän kuoli luultavasti järkytykseen siitä, että hänet oli haastettu kihlakunnan oikeuteen vastaamaan juopumuksesta virantoimituksessa (vrt. 10. 3. 1854). Hän oli palvellut Marttilan seurakuntaa 23 vuotta.

Kuukauden jälkipuolisko oli sateinen ja kylmä. Lehtien puhkeaminen pääsi tuskin alkamaan. Euralla oli ankaraa sotaväen majoitusta.

Kesäkuun 6 päivänä lähti pois täällä edellisestä syksystä saakka majoitettuna ollut sotaväki.

Kuukauden alkupuolisko oli sateinen ja kolea. Rukiintähkät puhkesivat.

Kesäkuun 18 päivänä kuoli vain puoli tuntia sairastettuaan Turun piirilääkäri, kollegiasessori, Keisarillisen Pyhän Annan Ritarikunnan 3. luokan ritari, filosofian ja lääketieteen tohtori Carl Henrik Ringbom 57 vuoden 10 kuukauden ja 2 päivän ikäisenä. Hänen oikea jalkansa oli amputoitu, jonka vuoksi hän käytti puujalkaa.

Kesäkuun 30 päivänä asetettiin kivi saarnaajanpojan Rudolf Valdemar Lindmanin haudalle, ensimmäinen hautakivi Euran kirkkomaalla.

Kuukauden jälkipuolisko oli sateinen ja kylmä. Ruis kukki.

Heinäkuun 11 päivänä kotiutettiin 50 miestä jokaisesta Ensimmäisen eli Turun Suomalaisen Ruotujakoisen Tarkk'ampujapataljoonan komppaniasta. Euran sotamiehistä 2 jäi ja 2 pääsi kotiin.

Heinäkuun 13 päivänä laskettiin rippikoulunuoriso ripille.

Heinäkuun 14 päivänä oli ukonilma. Heinänteko alkoi.

Kuukauden alkupuoliskolla oli ensin sateista ja kylmää, mutta sitten lämmintä.

Heinäkuun 16 päivänä kruununnimismies F. S. Juselius sai 6 viikon virkavapauden. Marttilan vt. nimismieheksi määrättiin D. N. Tennberg.

Heinäkuun 19 päivänä Juvan kestikievarin hollihevosten lukumäärä vähennettiin 7:ään.

Heinäkuun 24 päivän vastaisena yönä oli halla, joka monin paikoin vikuutti perunanvarsia.

Kuukauden jälkipuolisko oli kylmä, muutamia hellepäiviä lukuun ottamatta. Oli pelätty pahoja hallavahinkoja, mutta jatkuvat tuulet, kylmyydestään huolimatta, estivät niiden syntymisen. Heinäkorjuu on yleensä saatu päätökseen, ja sato on ollut hyvä.

Elokuun 9 päivän vastaisena yönä oli halla, joka vahingoitti kevätviljoja.

Elokuun 9 päivänä aloitettiin Euralla elonleikkuu, jolla oli kiire ruksiemenen saamiseksi.

Elokuun 14 päivän vastaisena yönä oli tuhoisa halla. Perunanvarret kuihtuivat kokonaan, enimmäkseen herneet vahingoittuivat, aamulla vesi oli jäässä.

Elokuun 14 päivänä majoitettiin Euralle kasakkakomennuskunta.

Kuukauden alkupuoliskolla oli syksyistä, tuhoisia hallaöitä, sadetta ja koleaa. Lääketieteen tohtori Ek määrättiin tämän piirin vt. piirilääkäriksi.

Kuukauden jälkipuoliskokin oli sateinen, myrskyinen ja kylmä. Kylvö täytyi melkein kaikkialla lykätä. Hallaa oli lähes joka yö. Juvan valkimyllyllä vaati koleera yhden kuolonuhrin.

Syyskuun alkupuolisko oli selkeä ja lämmin. Kylvö suoritettiin.

Syyskuun 17 päivänä majoitettiin Euralle yksi 16. Suomenmaalaisen Linjapataljoonan komppania.

Kuukauden jälkipuolisko oli sateinen, tiet huonot, ruissato tuskin keskinkertainen. Kauroja saatiin runsaasti, mutta ne olivat hallan vikuuttamia. Herneestä ja perunasta ei saatu edes siementä. Ohria ja nisuja saatiin hiukan, mutta kelvottomia. Rukiin keskihinta oli jo kuusi ruplaa tynnyriltä. Eräs veneerisen taudin vaivaama nainen lähetettiin sairaalaan.

Lokakuun 13 päivänä myytiin Suitsulan Ylhäisten yhden manttaalin talo julkisella vapaaehtoisella huutokaupalla, jossa turkulainen värjäri Limnell teki korkeimman tarjouksen, 1.432 hopearuplaa.

Kuukauden alkupuoliskolla sää oli vaihteleva.

Kuukauden jälkipuoliskolla oli kylmää ja pilvistä, hiukan lunta. Seurakunnassa siellä ja täällä esiintynyt punatauti vaati yhden kuolonuhrin Mäentaan Pelttarin talossa.

Marraskuun 7 päivänä Tarvasjoki jäättyi.

Marraskuun 8 päivän vastaisena yönä satoi lunta, mutta ei tarpeeksi rekikeliä varten.

Kuukauden alkupuoliskolla lumi peitti maan ja jää joet, kuitenkin ajettiin yleisesti vielä kärryillä.

Marraskuun 17 päivänä lämpömittari osoitti 23 astetta pakkasta. Myrskysi ja tuli lunta, joka muodosti kyynärän korkuisia kinoksia, mutta ei juuri auttanut rekikeliä.

Marraskuun 22 päivänä oli suoja, joka entisestäänkin huononsi rekikeliä.

Kuukauden jälkipuoliskolla oli ankara pakkane ja sen jälkeen suoja. Viimeisinä päivinä oli huono rekikeli.

Joulukuun alkupuolisko oli sateinen, joten rekikeli kokonaan hävisi ja kärryt oli otettava avuksi. Joet olivat vielä jäässä. Parina viimeisenä päivänä oli kylmää, mutta ei yhtään lunta.

Kuun jälkipuoliskolla oli sadetta, pyryä, kylmää, suojaa ja myrskyä. Rekeä käytettiin taas 20. 12 lähtien.

V u o s i 1 8 5 7

Tammikuun 6 päivänä pakkane kohosi talven ennätukseen, 29 asteen.

Kuukauden alkupuoliskolla oli tuulta, pyryä ja pakkasta, keli hyvä. Terveystila oli hyvä. Täkäläinen rahvas tilasi ensimmäisen kerran itselleen sanomalehtiä: 2 kappaletta Suometarta ja 5 kappaletta Suomen Julkisia Sanomia. Sitä paitsi tulee Euralle Helsingfors Tidningar ja Åbo Tidningar, yksi kappale kumpaakin.

Tammikuun 19 päivänä satoi.

Tammikuun 21 päivänä sai Tammisaaren piirin piirilääkäri, filosofian, lääketieteen ja kirurgian tohtori Johan Fredrik Elfving siirron Turun piiriin.

Kuukauden jälkipuoliskolla oli lunta, suojaa ja pakkasta, keli hyvä. Terveystila oli hyvä. Juvan kestikievarin alaiset reservikyttivelvolliset anoivat kuvernööriltä sanotun kestikievarin hollihevosten lisäämistä 7:stä 10:een. Nälänhädästä maan pohjoisosissa kerrotaan kaikkialla.

Helmikuun 14 päivänä jätettiin Turun avustuskomitealle saarnaajan maan pohjoisosien hädänalaisille keräämät 62 hopearuplaa 94 kopeekkaa.

Kuukauden alkupuolisko: 5. ja 6. 2. oli ankara myrsky, joka tuiskutti tiet umpeen, pakkane vaihteli 23 ja 2 asteen välillä. Terveystila oli muuten tyydyttävä, mutta yskää oli kaikkialla.

Helmikuun 15 päivänä euralaiset suostuivat kuvernöörin ehdotukseen, jonka mukaan he ilmaiseksi kuljettavat Marttilan pitäjän halki sen viljan, mikä ehkä tulee tätä kautta lähetettäväksi maan pohjoisten läänien hädänalaisille. Samalla he päättivät suvella 1858 laudoittaa kirkkonsa sisältä ja laittaa siihen uuden permannon.

Helmikuun 21 päivänä kävi vt. kuvernööri Troil Euralla kutsuttuaan sitä ennen kuulutuksella koolle Juvan kestikievariin tämän seurakunnan tilanomistajat. Siellä heiltä kysyttiin, tahtoivatko he vuodesta 1860 lähtien luopua viinanpoltosta, mihin he suostuivatkin.

Kuukauden jälkipuolisko oli suojainen ja tuulinen, keli hyvä. Terveystila oli tyydyttävä, joskin nuhaa ja yskää oli kaikkialla, lapsissa siellä täällä myös tuhkarokkoa. Kuun 19 päivänä aloitettiin kruunun jauho- ja ryyinivarastojen myynti Kirkonkylän makasiineista todellisessa tarpeessa olleille. Jauhomatto maksoi 6 ruplaa 60 ²/₅ kopeekkaa ja ryyinimatto 8 ruplaa hopearahaa. Ostajia saapui aina Pohjanmaalta saakka. Suuri sekasorto oli vallalla.

Maaliskuun 1 päivänä lähti 16. Suomenmaalainen Linjapataljoona Euralta paikkakuntalaisten tehtyä aikaisemmin kuvernöörille kirjallisesti anomuksen päästä vapaaksi sen majoittamisesta. Tämä pataljoona samoin kuin muut tänne sodan aikana majoitetut venäläiset joukot oli saanut kärsiä paljon nälkää.

Maaliskuun 1 päivänä löydettiin Horristen kylätieltä suutarinrenki Kustaa Matinpoika Läderwall kuolleena. Tutkimuksessa todettiin hänen kuolleen viinaan.

Kuukauden alkupuolisko oli suojainen siinä määrin, että rekikeli oli loppumaisillaan 6. 3., mutta parani seuraavana päivänä sattuneen lumisaateen ansiosta. Tiet olivat huonot. Euran kruununmakasiineista ajettiin Turkuun 1.800 mattoa ryynejä ja kauroja. Ryyninostajat riitelivät makasiinien vaiheilla. Terveystila ei ollut tyydyttävä, koska yskä ja flunssa olivat vallalla. Ruistynnyri maksoi 7 hopearuplaa.

Maaliskuun 16 päivänä saarnaaja maksoi 1 hopearuplan rovastikunnan kirjaston ensimmäisenä vuosimaksuna.

Maaliskuun 26 päivänä vietettiin Seppälän Tuomolassa omalaatuisia häitä. Sulhanen, Suurilan Töyryn talollisenpoika Juha Heikinpoika, ei saapunut vihittäväksi, vaikka morsian oli hänestä raskaana. Saarnaajan luokse kutsuttuna hän ilmoitti poisjäämisensä syyksi sen, ettei hän ollut saanut morsiamen mukana hänelle luvattuja rahoja. Heidät vihittiin sitten pappilassa 28. 3.

Kuukauden jälkipuoliskollakin oli suojaa, joskin yöpakkaset pitivät jäät paikoillaan. Tiet olivat lumettomat ja kärryt käytössä. Terveystila oli hyvä.

Huhtikuun 11 päivänä satoi.

Huhtikuun 12 päivänä kuultiin ensimmäisen leivosen liverrys.

Huhtikuun 14 päivänä tapahtui Tarvasjoen jäänlähde kovalla rysekeellä.

Kuukauden alkupuoliskolla oli sadetta ja sohjoa, keli huono. Terveystila oli hyvä, yskää lukuun ottamatta. Jauhomarkkinat jatkuivat makasiinien luona. Lumi oli enimmäkseen sulanut.

Huhtikuun 17 päivänä lähtivät jäät Paimionjoesta.

Huhtikuun 18 päivänä oli ukonilma, jonka takia euralaiset ennustivat kylmää suvea.

Huhtikuun 24 päivänä putosi Tuomarlan torppari Juha Hakala sahatelineelta, löi päänsä kiveen ja kuoli seuraavana päivänä.

Kuukauden jälkipuoliskolla oli pakkasta 10 asteeseen saakka, maa oli jäässä ja paljaana. Oraat olivat erittäin huonot. Terveystila oli hyvä. Kruunun jauhojen ja ryynien myynti loppui 20. 4. Euralaiset olivat helmikuun 2 päivästä lähtien ostaneet täältä 190 mattoa jauhoja ja 50 mattoa ryynejä, jotka olivat maksaneet 1.695 hopearuplaa 56 kopeekkaa. Kun tähän lisätään, että he olivat samaan aikaan suorittaneet 222 hopearuplaa 60 kopeekkaa (7 hopearuplaa 20 kopeekkaa manttaalilta) tänne majoitettun sotaväen polttopuita ja kynttilöitä varten, maksaneet kruununveronsa ja lahjoittaneet 62 hopearuplaa 94 kopeekkaa hädänalaisille, täytyy päätellä, ettei Euralla ollut rahanpuutetta.

Toukokuun 1 päivänä satoi räntää.

Toukokuun 6 päivänä nähtiin ensimmäiset kurjet.

Toukokuun 9 päivänä klo 7—10 illalla paloi suurin osa Euran kylästä poroksi. Tuli pääsi irti Nokan ratsutilan prännissä joko piikojen huolimattomuuden takia taikka muurin huonokuntoisuuden tähden, kuten eräät väittävät. Voimakas koillismyrsky vei liekit heti Knaapille ja Uuteentaloon, joiden jokaikinen rakennus paloi tuhkaksi. Sen jälkeen tuli levisi Sepälle ja molempiin Vanhoihintaloihin. Koko komea kylä oli nyt yhtenä tulimerenä, josta kekäleitä lensi aina Suitsulan kylään saakka savun ja liekkien näkyessä Turkuun asti, jopa kauemmaskin. Nokalla paloi pihattoon 28 lammasta, 7 mullia, 3 vasikkaa, sika ja 8 porsasta. Jokainen ratsutila menetti paljon irtaimistoa. Kun pimeys laskeutui tienoon ylle, mutta tuli vielä loimusi raunioissa, näky oli kaunis, mutta samalla kammottava. Kuu nousi ja katseli hävitystä alhaalla. Onneksi saatiin kirkonisäntä Sepän luona säilytetyt kirkon tilit ja hopeat pelastetuiksi, mutta vaivaiskassa, kehrätyt langat ja pellavavarasto sekä kirkon kattoa varten ostettu kimröökierä tuhoutuivat. Jos tuuli olisi tänä onnettomanä ehtoona puhaltanut vastakkaiselta suunnalta, olisivat luultavasti myös pappila, kirkko, kruununmakasiinit ja Kirkonkylä Euran tavoin muuttuneet tuhkaksi ja raunioiksi. Vahingon suuruus arvioitiin 7.000 hopearuplaksi.

Kuukauden alkupuolisko oli tuulinen ja kylmä, maa jäässä öisin, oras kovin huonoa. Ruoho yritti turhaan kasvaa. Terveystila oli hyvä.

Toukokuun 17 päivänä aloitettiin pyhäkoulu kirkossa ensimmäisen kerran.

Toukokuun 18 päivänä kuultiin ensimmäisen kerran käen kukuntaa.

Toukokuun 25 päivänä nähtiin ensimmäinen pääskynen.

Kuukauden jälkipuoliskolla oli kylmää ja kuivaa, vain 23. 5. pieni sade. Oraat surkastuivat kylmyyden ja kuivuuden takia, ruohoa ei ollut, puut ja pensaat olivat tuskin hiirenkorvalla. Terveystila oli hyvä. Euran kylässä oli palon jälkeen kovaa vilskettä, siellä kaivettiin ja rakennettiin, rauniot katosivat ja huone kohosi huoneen viereen.

Kesäkuun 8 päivän aamulla oli niin kova pakkanen, että vesi oli jäätä, suureksi vahingoksi hennolle kasvillisuudelle.

Kesäkuun 13 päivänä piti ennustuksen mukaan jonkin pyrstötähden tuhota maailma. Pelkoa ja rauhattomuutta oli tämän johdosta syntynyt monella paikkakunnalla. Itävallassa Galitsian rajalla oli alkanut kapina, Tukholmassa oli moni saanut mahakuumeen, Helsingissä olivat jotkut valvoneet koko yön ja sitten pelokkaina laskeneet päivän hitaasti matelevia minuutteja, Euralla sen sijaan ei ennustukseen kiinnitetty paljoakaan huomiota.

Kuukauden alkupuoliskolla oli kylmää ja tuulista, öisin hallaa. Haavat alkoivat lehtiä ja sireenit kukkia, vaikka kesäkuun 8 päivän vastaisena yönä käynyt halla olikin vikuuttanut niiden nappuja. Terveystila ei ollut tyydyttävä, koska monista punatautitapauksista kuultiin. Euralle ja Marttilaan hankittiin uudet virstanpylväät.

Kesäkuun 18 päivänä vietettiin juhlaa kristinuskon Suomeen tulon 700-vuotismuistoksi. Saarnateksteinä olivat aamujumalanpalveluksessa Jesajan kirjan 60. luvun 1—4. jakeet, päiväjumalanpalveluksessa Tiituksen kirjeen 3. luvun 3—7. jakeet ja iltajumalanpalveluksessa Luukkaan evankeliumin 1. luvun 68. jae. Kolehti, joka tänä päivänä Euralla tuotti 3 hopearuplaa 33 kopeekkaa, meni pakanalähetystyön hyväksi. Tämän juhlapäivän muistoksi saarnaaja pani kiertämään keräyslistan lainakirjaston perustamiseksi Euralle, johon listaan jo samana päivänä merkittiin 6 hopearuplaa 60 kopeekkaa.

Kesäkuun 23 päivän aamulla oli halla, joka vikuutti perunanvarsia.

Kesäkuun 29 päivänä hukkui Suitsulan Suitsun isäntä Juha Juhanko omaan kaivoonsa, jossa oli vettä vain 7 korttelia.

Kuukauden jälkipuoliskolla oli kylmää, vain muutamia lämpimiä päiviä ja virkistäviä sadekuuroja, hallaöitä ja synkkiä näköaloja. Terveystila oli hyvä. Kirkon ja tornin katontervaus suoritettiin 15—30. 6. Kasakat lähtivät pois.

Heinäkuun 1 päivän vastaisena yönä oli niin kova pakkanen, että perunanvarret ym. tuhoutuivat ja ruislaihotkin lienevät vahingoittuneet.

Heinäkuun 12 päivänä oli rippikoulunuorison konfirmaatio.

Kuukauden alkupuoliskolla oli kylmää ja kuivaa sekä tuhoisia hallaöitä. Ruis kukki heinäkuun 1 ja 15 päivien välisenä aikana osittain suo-

tuisien, osittain epäsuotuisien säitten vallitessa. Heinänteko aloitettiin kuukauden alussa. Terveystila oli hyvä.

Heinäkuun 18 päivänä oli sadetta ja ukkosta, joka löi alas Liedon Kaskalan kylässä surmaten 12-vuotiaan tytön ja tainnuttaen eräitä muita.

Heinäkuun 28 päivänä aloitettiin armollisesta käskystä uuden ruotu-jaon toimeenpano Euralla ja Marttilassa.

Kuukauden jälkipuoliskolla oli ukkossateita melkein joka päivä. Terveystila oli hyvä. Heinäsato oli keskinkertainen. Sudet tekivät täällä tuhojaan.

Elokuun 10 päivänä aloitettiin elonkorjuu Euralla.

Kuukauden alkupuoliskolla olivat päivät oikein lämpimät. Silmäsairaus levisi Euralla.

Syyskuun 21 päivänä tohtori Elfving suoritti Euralla veneerisen tarkastuksen. Eräs nainen lähetettiin sairaalaan.

Elokuun 23 päivän vastaisena yönä oli halla, joka vikuutti perunanvarsia.

Kuukauden jälkipuoliskolla olivat päivät lämpimät ja yöt kylmät. Sadetta kaivattiin. Silmäsairaus jatkui. Ripulia esiintyi kaikkialla. Kirkonkylän Vähässätalossa kukkivat omenapuut toisen kerran. Koleeraa kerrottiin olevan Pöytyällä.

Syyskuun 7 päivänä euralaiset päättivät pitäjänkokouksessa perustaa itselleen armollisimmin ehdotetut avustus- ja siemenvarastomakasiinit.

Syyskuun 15 päivän vastaisena yönä paloi Juvan Hovin torpan riihi.

Kuukauden alkupuoliskolla oli öisin niin kylmää, että vesi meni jäähän. Oraat kuihtuivat. Vesi oli niin alhaalla, että jopa Juvankin mylly seisahdutti, mitä ei ollut sattunut miesmuistiin. Terveystila oli hyvä siitä huolimatta, että punatauti teki kaikissa naapuripitäjissä suurta tuhoa.

Syyskuun 17 päivänä euralaiset suostuivat pitäjänkokouksessa kruununvoudin ehdotuksesta siihen, että henkikirjoitusta ja veronkantoa varten vuokrataan vakituinen huoneisto. Joka talo maksaa sitä varten 10 hopeakopeekkaa. Toistaiseksi huoneistoksi valittiin Tiipilän Ali-Marttilan talo.

Syyskuun 18 päivänä paikallinen kihlakunnanoikeus hylkäsi Juvan kestikievarin reservikyttivelvollisten anomuksen sanotun kestikievarin hollihevosten lisäämisestä 7:stä 10:een.

Syyskuun 20 päivänä loppui pyhäkoulu tältä vuodelta.

Syyskuun 22 päivän vastaisena yönä oli hirvuinen myrsky, joka repi kattoja, kaatoi puita, vahingoitti lennätinjohtoa ym.

Syyskuun 27 päivän vastaisena yönä synnytti Juvan kestikievarin piika, maattu nainen Justiina, kirjoilla Liedossa, aviottoman poikalapsen ja hukutti tämän kestikievarin alapuolella virtaavaan jokeen. Tapaus pysyi salassa aina lokakuun 2 päivään saakka, koska murhaaja nousi ylös ja suoritti kaikki raskaimmatkin askareensa entiseen tapaan valittaen ainoastaan punatautia ja väsymystä. Lopulta häntä kuitenkin ruvettiin epäilemään ja kruununpalvelijat pidättivät hänet, jolloin hän tunnusti tekonsa sekä pyysi lupaa saada näyttää paikan, minne hän oli lapsensa laittanut. Hän meni rantaan ja heittäytyi jokeen luultavasti hukuttaakseen itsensä. Hänet nostettiin elävänä joesta, ja hukutettu lapsikin löytyi myöhemmin.

Kuukauden jälkipuolisko alkoi kovilla pakkasilla, jotka jopa vaurioittivat oraita, mitä harvoin tapahtunee, sekä lähinnä pintaa olleita perunoita. Sen jälkeen oli pilvistä ja myrskyistä. Ruis- ja hernesato olivat hyvät, joskin ruis oli itämätöntä. Kaura-, ohra- ja perunasato olivat keskinkertaiset. Ruistynnyri maksoi nyt keskimäärin 6 hopearuplaa. Terveystila oli hyvä. Veneeristä tautia ilmeni Tuomarlassa.

Lokakuun 4 päivänä suostuivat euralaiset yleisessä kirkonkokouksessa maksamaan jokaiselta ripille päässeeltä henkilöltä vuosittain hopeakopeekan Euran lainakirjastolle, jonka säännöt nyt myös hyväksyttiin ja allekirjoitettiin.

Lokakuun 11 päivänä tohtori Elfving suoritti Euralla veneerisen tarkastuksen.

Kuukauden alkupuolisko oli sateinen ja tiet huonot. Terveystila oli hyvä.

Lokakuun 18 päivänä saapui saarnaajalle tuomiokapitulista pronssinen vuosien 1853—1856 sodan muistoristi, jota kannetaan Pyhän Vladimirin ritarikunnan nauhassa. Risti on valettu kreikkalaiseen tyyliin, ja sen etusivulla on Keisareitten Nikolai I:n ja Aleksanteri II:n monogrammit. Niiden yläpuolella säteilevät Kaikkivaltiaan silmä ja kaksi keisarikruunua. Alinna ovat vuosiluvut 1853—1854—1855—1856, kun taas ristin toisella puolella ovat venäjänkieliset sanat, jotka merkitsevät: Joka Heraan turvaa, ei joudu häpeään.

Lokakuun 22—24 päivinä piti vt. lääninrovasti, Kemiön kirkkoherra V. Forsman rovastintarkastuksen Marttilassa apunaan Halikon kirkkoherra Saxbäck, Halikon pitäjänapulainen Sahlberg, Uskelan kappalainen Saxén ja oman kirkkoherrakunnan papisto. Ensimmäisenä päivänä suoritettiin lasten ja vuosien 1855—1857 rippikoulunuorison kuulustelu, toisena päivänä kuulusteltiin vanhempia ihmisiä ja tutkittiin siveellisyyden tilaa, kolmantena päivänä tarkastettiin tilit ja arkistot.

Lokakuun 26 päivänä piirilääkäri Elfving kävi Euralla ja suoritti Juvan kestikievarin piian Justiina Julinin hukutetun lapsen ruumiinavauksen. Siinä ilmeni, että lapsi oli ollut täysin kehittynyt ja elossa ja että sen kallon ylä- ja takaosassa oli kolme yhtenevää säröä, ylin $1 \frac{1}{8}$, toinen $\frac{3}{4}$ ja kolmas $\frac{1}{8}$ tuumaa pitkä.

Kuukauden jälkipuolisko oli lämmin, sumuinen, sateinen ja pilvinen. Terveydentila Euralla ei ollut tyydyttävä. Punatautia esiintyi Mäentaan kylässä, hinkuuskää lapsissa.

Marraskuun 7 päivänä satoi ensi lumi, joka ei kuitenkaan saanut aikaan rekikeliä.

Kuukauden alkupuolisko oli lämmin, sumuinen ja pilvinen. Tiet olivat välttävät. Terveydentila Euralla oli huononpuoleinen. Punatautia, hinkuuskää, silmätautia ja ripulia oli liikkeellä. Kaivot ja myllyt kärsivät vedenpuutteesta.

Marraskuun 17 päivän vastaisena yönä jäättyi Tarvasjoki.

Marraskuun 23 päivänä satoi päivällä, mutta illalla oli hirmuinen lumimyrsky, joka sai aikaan sylen korkuisia kinoksia, sellaisia, että niitä harvoin näkee edes maaliskuussa. Tiet menivät tukkoon. Myrsky jatkui kahtena seuraavana päivänä.

Marraskuun 26 päivän vastaisena yönä oli jälleen lumipyry. Rekikeli oli nyt erinomainen. Pakkanen oli kova.

Marraskuun 27 päivänä oli aamulla 31 asteen pakkaneen.

Marraskuun 28 päivänä oli aamulla 2 astetta pakkasta, päivällä suojaa ja ehtoolla $2 \frac{1}{2}$ astetta lämmintä.

Marraskuun 28 päivänä tuomittiin Marttilan pitäjän välikäräjillä Juvan lapsenmurhaaja (ks. yllä 27. 9. 1857) ainoastaan 12 päivän vesileipävankeuteen. Asiaa tutkittaessa hän selitti, että hän oli synnyttäessään pyörtynyt ja virotessaan huomannut makaavansa vatsallaan lapsen päällä. Haastetut todistajat eivät osanneet kertoa asiasta mitään.

Marraskuun 29 päivänä aloitettiin jumalanpalvelus Euran kirkossa vasta klo $\frac{1}{2}$ 12 siitä syystä, että saarnaaja oli kovan pappispulan takia ollut yhtäkkiä kutsuttuna Marttilan emäkirkkoon avustajaksi pitäjänapulaisten G. Granströmin virkaanasettajaisissa, jotka kirkkoherra Elmgrenin sairauden takia toimitti Kosken kappalainen, varapastori B. Taxell. Kosken kirkko oli suljettuna.

Kuukauden jälkipuoliskon sää oli, kuten jo edellä olevista muistiinpanoista näkyy, erittäin vaihteleva, samoin teiden kunto. Terveydentila Euralla ei ollut tyydyttävä. Pitäjänkirjasto avattiin lainaajille.

Joulukuun 12 päivän vastaisena yönä satoi hiukan lunta.

Kuukauden alkupuolella sää vaihteli suojasta pakkaseen. Runsas lumi oli kokonaan kadonnut jälkeäkään jättämättä. Kärryillä ajettiin. Euran terveydentila oli hyvä.

Joulukuun 22 päivän ehtoolla tuli niin paljon lunta, että rekeä voitiin jälleen käyttää. Toisin oli Turussa, josta sanomalehdissä kerrottiin: »Harvoin on nähty tällaista joulusäätä, maassa tuskin lumiläiskääkään, ilma lämmin ja taivas kirkas. Millaiselta näyttääkään nyt jouluaamuna maaseudulla, jossa tällöin on aikaisemmin menty kirkkoon reellä kaikenlaisten kulkusten ja aisakellojen soidessa?» Kyllä — juuri niin kuin ennenkin ajettiin täällä jouluaamuna reellä, vaikka Turussa olikin maa paljaana.

Joulukuun 27 päivänä tarkistettiin emäkirkossa joulukuun 6 päivänä pidetyn kirkkokokouksen pöytäkirja, jolla pitäjäläiset olivat sitoutuneet maksamaan 4 hopeakopeekkaa jokaiselta talolta ja 2 kopeekkaa jokaiselta torpalta ym., joilla lehmä oli, niille, jotka todistettavasti olivat joko tappaneet tai vanginneet suden tai muun petoeläimen.

Kuukauden jälkipuolisko oli enimmäkseen suojainen, lunta oli kovin vähän ja sekin uhkasi kokonaan sulaa. Terveydentila oli tässä seurakunnassa hyvä.

V u o s i 1 8 5 8

Tammikuun 2 päivänä kuoli Turussa tämän kihlakunnan kruununvouti Gustaf Magnus Rindell edeltäjänsä tavoin halvaukseen vain 31 vuoden 6 kuukauden ja 18 päivän ikäisenä. Senaatin ylimääräinen kamari-kirjuri Karl Theodor Örnholm määrättiin viransijaiseksi 4. 1.

Tammikuun 3 päivänä määrättiin saarnaajan palkkioksi kaikista Euran kirkossa luetuista yksityisistä kuulutuksista 5 hopeakopeekkaa ulko-seurakuntalaisilta ja 3 kopeekkaa oman seurakunnan jäseniltä. Saarnaaja lupasi luovuttaa nämä tulot seurakunnan kirjastolle.

Tammikuun 10 päivänä oli suojaa ja sadetta, joka kokonaan vei reki-
kelin.

Kuukauden alkupuoliskolla sää vaihteli, oli myrskyä ja sadetta. Maa oli yhtä paljaana kuin syyskuussa. Tarvasjoesta oli jää melkein kokonaan kadonnut. Terveydentila oli Euralla huono. Katarri vaivasi joka ihmistä. Kuume ja vatsatautikaan eivät olleet harvinaisia. Euralle tilattiin täksi vuodeksi seuraavat sanomalehdet: Suometarta 2 kappaletta, Sanomia Turusta 12 kappaletta, Kristillisiä Sanomia 3 kappaletta, Helsingfors Tidningaria 1 kappale, Åbo Tidningaria 1 kappale ja lehteä Tidskrift för Finska Kyrkan 1 kappale, yhteensä siis 20 lehtivuosikertaa.

Tammikuun 18 päivänä Turun markkinoille menijät ajoivat kärryillä, mitä ei ollut tapahtunut 30 vuoteen. Hämäläiset olivat laittaneet pyörät rekiensä alle. Hiukan lunta satoi.

Tammikuun 23 päivänä satoi lunta niin paljon, että rekiä jälleen voitiin käyttää.

Tammikuun 23 päivänä nähtiin susia. Pappilan aitan edestä ne napasivat koiran aamulla ja veivät sen menessään siitä huolimatta, että ihmisiä oli lähettyvillä.

Tammikuun 31 päivän vastaisena yönä oli ankara myrsky, joka aiheutti suuria vahinkoja. Pappilan puutkin kärsivät vaurioita.

Kuukauden jälkipuoliskolla satoi hiukan lunta, jonka alituiset myrskyt ja vilkas liikenne lakaisivat pois. Teiden kunto oli äärimmäisen huono. Terveystila ei ollut sen parempi. Seuraavan suven kirkonkorjaustyö Euralla järjestettiin.

Helmikuun 5 päivänä oli myrskyinen lumipyry, joka paransi rekiäkelin.

Kuukauden alkupuoliskon ensimmäisellä viikolla oli myrskyä, lumituiskua ja suojaa sekä huonoja teitä. Toisella viikolla oli selkeitä päiviä ja kohtalaisen hyvä keli. Euran terveystila oli tyydyttävä. Pelot olivat edelleen enimmäkseen paljaina. Lisäämme tähän kaskun menneeltä tammi-kuulta, aiheesta

Kuvernööri ja kestikievarinpitäjä.

Matkallaan Helsingistä Turkuun saapui läänin kuvernööri Langensköld tavallisessa vaatimattomuudessaan Juvan kestikievariin ja pyysi hevosta, joita hän kuitenkin sai kauan odottaa, koska mitättömän miehen takia ei pidetty mitään kiirettä. Hänen kävellessään rauhattomana salissa tuli huoneeseen kestikievarinpitäjä kaikessa tärkeydessään pitkävartinen piippu suussa ja rupesi tanssittamaan kuvernööriä ympäri permantoa. Tuntematon vieras kysyi kestikievarinpitäjältä, kuka tämä oli, johon sai vastauksen: »Olen isäntä». Kuvernööri kysyi edelleen, kuinka kauan tämä oli ollut kestikievarinpitäjänä, johon isäntä vastasi: »Lähes kaksi vuotta». »Vai niin», lausui kuvernööri, »teidän olette sitten ollut täällä kestikievarinpitäjänä melkein yhtä kauan kuin minä kuvernöörinä.» Silloin menetti kestikievarinpitäjä hermonsa ja ryntäsi ulos huoneesta pää kolmantena jalkana. Hevoset olivat silmänräpäyksessä valmiina. Nimismies Juselius kutsuttiin sen jälkeen kansliakuulusteluun ja uhattiin erottaa virastaan tämän kestikievarinpitäjän suopeuden takia.

Helmikuun 27—28 päivinä oli myrskyä, lumipyryä ja valtavia kinoksia.

Kuukauden jälkipuoliskolla sää oli leuto, lunta oli kotitarpeiksi, pellot olivat edelleen paljaina. Terveystila Euralla ei ollut tyydyttävä. Pappilassa sairastui samanaikaisesti kolme henkeä vatsakuumeeseen. Kruununvouti F. W. Nylund siirrettiin Mynämäen kihlakunnasta Maskun kihlakuntaan 2. 2.

Maaliskuun 15 päivänä näkyi auringonpimennys, noin 15/16 auringon pinnasta oli pimeänä. Vaikka ilma oli täysin kirkas, tuli huomattavasti hämärämpää.

Kuukauden alkupuoliskolla oli kirkkaita kevätpäiviä. Keli oli välttävä. Terveystila oli tyydyttävä muualla Euralla, paitsi pappilassa. Veneeristä tautia esiintyi Tuorilan kylässä.

Maaliskuun 20 päivänä tuomiokapituli nimitti täkäläisen saarnaajan Maarian pitäjän Paattisten kappelin kappalaiseksi.

Maaliskuun 28 päivänä tuli lunta ja jälleen rekikeli, joka siihen mennessä oli hävinnyt.

Kuukauden jälkipuoliskolla sää oli lämmin ja keväinen. Lumi oli kokonaan poissa. Kärryillä ajettiin muulloin, paitsi 29. 3. Pappilassa oli mahakuumetta ja kurkkutulehdusta, johon saarnaajanpoika Selim Abelard menehtyi. Euran kirkko oli saarnaajan sairauden takia suljettuna 14., 25. ja 28. 3.

Huhtikuun 2 päivänä kuultiin täällä leivosen liverrystä.

Huhtikuun 3—5 päivinä tuli lunta ja saatiin uusi rekikeli, jota jatkui kuun jälkipuoliskolle.

Kuukauden alkupuoliskolla oli runsasluminen takatalvi. Mahakuume lakkasi, mutta kurkkutulehdus jatkui surun täyttämässä pappilassa, jossa tämä vaikea tauti vei mennessään saarnaajan ainoan eloon jääneen lapsen Nannyn. Saarnaaja itse nautti lääkkeitä, ja kirkko oli suljettuna. Jumalanpalveluksen piti vain joka kolmantena sunnuntaina pitäjän kirkkoherra.

Huhtikuun 20 päivän vastaisena yönä tapahtui jäänlähö Tarvasjoessa.

Kuukauden jälkipuolisko oli sateinen ja tuulinen. Kurkkutulehdus vaati lisää uhreja Euran kylän lasten keskuudessa. Jumalanpalveluksia pidettiin samaan tapaan kuin kuun alkupuolella.

Toukokuun 1 päivä oli ihana, joskin kolea.

Toukokuun 3 päivänä vietiin Turkuun täkäläisten kruununmakasiinien viimeiset varastot, jotka olivat olleet täällä viime sodasta lähtien.

Toukokuun 4 päivänä lähti pois viimeinen sotilasvartio, joka oli sodan alusta alkaen ollut tänne sijoitettuna vartiotehtäviin.

Toukokuun 4 päivänä piirilääkäri Elfving piti Euralla veneerisen tarkastuksen.

Toukokuun 7 päivänä satoi lunta melkein koko päivän.

Kuukauden alkupuoliskolla sää oli sateinen ja kohtalaisen lämmin. Kasvillisuus oli runsaasti toivoa herättävä. Euran terveydentila oli välttävä. Ruistynnyrin hinta putosi 7 ruplasta 6:een, Turussa myytiin virolaista viljaa 5 ruplasta 20 kopeekasta. Saarnaaja oli edelleen sairaana, ja jumalanpalveluksia pidettiin huhtikuun tapaan vain joka kolmantena sunnuntaina. Toukokuun 9 päivänä kerrottiin käen ensimmäisen kerran kukkuneen. Karviaismarjapensaat ja koivut olivat vihreässä asussa.

Toukokuun 17 päivänä nähtiin ensimmäinen pääskynen.

Toukokuun 27—28 päivien vastaisina öinä oli hallaa, joka vikuutti kevätviljoja.

Toukokuun 31 päivänä aloitettiin kirkon sisäseinien laudoitus sen jälkeen kun seurakuntalaiset olivat moneen kertaan yrittäneet saada työn lykätyn toistaiseksi — luultavasti ainiaaksi. Killalan mylläri Wahlsten toimi työnjohtajana 20 hopearuplan palkkiosta, jonka kirkko itse maksoi samoin kuin muut työn vaatimat tarvikkeet, lukuun ottamatta lautoja ja lattialankkuja, jotka talolliset hankkivat. Päivätyöt suoritettiin siten, että joka ruokakunnasta tuli yksi mies.

Kuukauden jälkipuoliskolla sää oli kolea ja sateeton. Terveydentila oli välttävä, joskin kurkkutulehdus vaati vielä kuudennen uhrin ja veneeristä tautia esiintyi Tuomarlassa. Rukiintähkät puhkesivat. Saarnaaja oli niin paljon parantunut, että jumalanpalvelus voitiin jälleen pitää joka pyhä. Juvan kestikievarinpitäjä erotettiin (ks. helmikuussa muistiinpantua kaskua).

Kesäkuun 6 päivänä luettiin Euran kirkossa ensimmäisen kerran kuulutukset jumalanpalveluksen jälkeen.

Kesäkuun 12 päivän vastaisena yönä oli sadetta ja ukkosta, joka löi alas Koskella polttaen erään riihen.

Kuukauden alkupuolisko oli ennennäkemättömän kuiva. Kevätviljat kuihtuivat ja kellastuivat. Ruis kukoisti. Terveydentila Euralla oli hyvä. Kirkon korjaustyö jatkui.

Kesäkuun 18 päivän vastaisena yönä oli halla, joka vikuutti perunanvarsia ja puutarhakasveja.

Kesäkuun 22 päivänä valmistui Euran kirkon korjaustyö, johon oli mennyt työnjohtajan palkkion ja telineiden hinnan lisäksi 402 päivätyötä, 10.500 naulaa ja 90 tolattia lautoja. Rakennusmestari Wahlsten piti suorittamaansa työtä sellaisena suurtekona, että hän sen loputtua pyysi

saada soittaa kirkonkelloja, joka hänen suureksi hämmästyksensä kiellettiin.

Kesäkuun 26 päivänä lähetti saarnaaja kirkkoherranviraston kautta tuomiokapitulille muistion, jossa hän anoi tähän saakka lähes mielivaltaisen saarnaajanpalkan järjestämistä parempaan kuntoon tuomiokapitulin toimesta.

Kuukauden jälkipuoliskolla oli herkeämättömän kuivaa. Terveystila oli hyvä.

Heinäkuun alkupuolisko oli perin kuiva ja vähäsateinen. Terveystila oli hyvä. Sudet tekivät suurta vahinkoa. Metsäpalot kuuluivat päiväjärjestykseen naapuripitäjissä. Heinänteko oli käynnissä kuukauden alusta lähtien. Sato oli useimmissa taloissa vähäinen, paljon keskinkertaista huonompi, syynä kuivuus ja halla. Heinäleiviskästä maksettiin jopa 30 hopeakopeekkaa. Kirjastonamanuessi S. G. Elmgrenin kirjoittama Marttilan pitäjänkertomus pantiin painoon Helsingissä. Horristen talollinen Matti Frosti teki valituksen Euran kylän palovahinkokorvausten viimeisestä kannosta.

Heinäkuun 18 päivänä pidettiin täällä kirkonkokous, jossa Euran pitäjänmakasiinin rakennustöistä sovittiin. Torpparit ym. olivat erittäin tyytymättömiä laitokseen ja uhkasivat tehdä valituksen siitä kuvernöörille ja Majesteetille.

Heinäkuun 19 päivänä kutsuttiin täkäläiset miehet Lietoon, missä huolimattomuuden takia syttynyt laaja metsäpalo raivosi Tootulan ja Mellilän kylissä. Samoin oli laita naapuripitäjässä Pöytyällä. Eura oli kietoutunut savuun, neulasia ja palaneita lehtiä satoi alas, savupilvet jopa peittivät auringon. Ämmät siunailivat ja huusivat maailmanlopun olevan tulossa.

Heinäkuun 21 päivänä aloitettiin Euralla elonkorjuu.

Kuukauden jälkipuoliskolla satoi, mutta ei tarpeeksi, jotta vesi olisi tunkeutunut ruudinkuivaan maahan ja virvoittanut kuihtunutta kasvillisuutta. Puiden lehdet olivat kellastuneet ja kuivuneet helteessä. Terveystila oli hyvä.

Elokuun alkupuolisko oli kuiva. Kevätviljat olivat niin harvoja ja kuihtuneita, ettei niitä useimmin paikoin voitu leikata, vaan ne täytyi juurineen repiä ylös. Savupatsaita palavista metsistä oli vielä siellä ja täällä näkyvissä. Euran terveystila oli hyvä. Sudet tekivät vahinkoja.

Elokuun 16 päivänä siksi päiväksi kuulutettu maantienjako täytyi lykätä erimielisyyksien takia.

Elokuun 26 päivän vastaisena yönä lyötiin torppari Lindströmin hevosta kirveellä vasempaan reiteen sen ollessa laitumella Juvan kesti-kievarin vastapäisellä pellolla.

Elokuun 27 päivänä oli ukkossade.

Elokuun 29 päivänä saapui täällä pidettyyn kirkonkokoukseen jobin-posti, että tuli oli syttynyt Mikolan riihessä lähellä tulenvaarallista, tiheään rakennettua Suurilan kylää. Tuuli puhalsi vinhasti koillisesta ja kuljetti liekkejä kylään, jossa luultiin sen parissa tunnissa muuttuvan raunioiksi. Mutta vastoin kaikkia odotuksia vahinko ei muodostunut sen suuremmaksi kuin että muutaman sylen päässä asuinrakennuksesta sijainnut riihi paloi. Kunnian tästä odottamattoman onnellisesta lopputuloksesta antoi rahvaan taikausko kerjäläiselle Tammelinille, joka sattui olemaan kylässä ja jonka tarvitsi vain kävellä palavan riihen ympäri saadakseen tulen hiljenemään ja sammumaan. Vettä hän ei suinkaan tarvinnut!

Kuukauden jälkipuoliskolla oli sadetta ja ukkosta. Pahanlaatuista ripulia esiintyi seurakunnassa siellä täällä. Sudet jatkoivat täällä isoja lahtejaan. Torpparit ja muut senkaltaiset vastustivat pitäjänmakasiinin rakentamista. Vuodentulo oli suunnilleen sellainen, että rukiita saatiin keskinkertaista enemmän, mitä myös perunasta odotettiin, kun sen sijaan ohra, kaura ja herne tuottivat vain 3 jyvää.

Syyskuun 2 päivänä oli niin ankara ukkossade, ettei sellaista ollut kuultu eikä nähty moneen vuoteen täällä paikkakunnalla.

Syyskuun 9 päivän vastaisena yönä oli lievä halla.

Kuukauden alkupuolisko oli hyvin sateinen. Kaikki alkoi uudelleen vihannoida. Oras nousi kevätiljapelloilla, siellä täällä silmä kohtasi itäviä tähkiä. Myös syysviljasaroilla oli rehevä oras. Meillä oli uusi kevät. Terveystila oli hyvä. Sudet tappoivat lampaita ja nuorta karjaa ja lähestyivät asumuksia. Vielä lähemmäs tulivat täkäläiset ihmisroistot, jotka jopa rohkenivat varastaa saarnaajan hevoselta jouhet aina hännänjuurta myöten. Jokin pyrstötähti oli sekoittanut meidän sekä mies- että nais-astronomiemme päät. Rukiit maksoivat 5 hopearuplaa tynnyriltä.

Syyskuun 11 päivänä kuvernööri hylkäsi torpparien ym. valituksen pitäjänmakasiinin rakennusasiassa.

Syyskuun 17 päivänä oli syyskäräjillä esillä kysymys 1) talviteiden kunnossapidosta lumiaurakunnittain ja 2) hollikyydin antamisesta urakkamiehen hoitoon. Molemmat esitykset hylättiin.

Syyskuun 17—18 päivinä oli pakkasta, joka tuhosi mm. perunanvarret.

Syyskuun 26 päivänä laskettiin Euran rippikoulunuoriso ripille.

Kuukauden jälkipuoliskolla sää oli sateinen ja myrskyinen. Terveystila ei ollut tyydyttävä. Punatautia esiintyi siellä täällä, kuitenkin siihen kuolleita ei ollut enempää kuin yksi. Pyrstötähti oli edelleen näkyvissä. Perunoista tuli runsas sato.

Lokakuun alkupuolisko oli myrskyinen ja sateinen. Terveystilasta mainittakoon, että pahanlaatuista ripulia ja punatautia oli liikkeellä ja että jälkimmäiseen tautiin kuoli yksi lapsi. Pyrstötähti hävisi viimeisten päivien aikana. Osa rahvaasta tiesi, että se putosi mereen!

Lokakuun 10 päivänä satoi lunta.

Lokakuun 31 päivä oli todellinen käännekohta Euran saarnahuonekunnan aikakirjoissa. Halikon rovasti O. F. Saxbeck piti nimittäin täällä kirkkokokouksen, jossa kysyttiin, tahtoivatko seurakuntalaiset tästä lähin maksaa saarnaajalleen 60 tynnyriä viljaa ja antaa hänelle vapaat huoneet vai halusivatko he jäädä ilman pappia. Edellinen vaihtoehto valittiin niin yksimielisesti, että ainoastaan Horristen talollinen Matti Frosti pani vastaan, mutta siirtyi hänkin pian kannattajien puolelle. Kunnia tästä yksimielisestä ja kauniista päätöksestä kuului kokonaan ja yksinänsä Juvan puustellin vuokraajalle Matti Jaakonpojalle, joka aina oli ollut kärkimiehenä kaikkien hyödyllisten asiain läpiviemisessä ja joka nytkin aivan erinomaisella suostuttelutaidollaan sai seurakuntalaiset taipumaan asiaan, jota he äärimmäisen itsepintaisesti olivat aikoneet vastustaa.

Kuukauden jälkipuolisko oli kylmä. Terveystila oli tyydyttävä, joskin punatauti vaati jälleen yhden uhrin.

Marraskuun 2 päivänä oli suojaa, joka vei lumen pois.

Marraskuun 5 päivänä satoi toiseen kertaan lunta jäätymättömään maahan.

Marraskuun 7 päivän vastaisena yönä Tarvasjoki jäättyi.

Kuukauden alkupuoliskolla oli ensin suojaa, sitten pakkasta. Kärryillä ajettiin vielä, vaikka Liedon Tiensuusta aina Turkuun saakka olikin kohtalainen rekikeli. Terveystila Euralla oli hyvä.

Marraskuun 18 päivänä tuli tännekin rekikeli.

Marraskuun 19—20 päivinä oli lumituisku ja pakkasen kohosi 24 asteeseen.

Marraskuun 29 päivänä olivat Marttilan pappilaan kutsuttuina kaikki pitäjän vielä elossa olleet vuoden 1808 Suomen sodan veteraanit. Kaikkiaan kuudesta läsnäolleesta seuraavat olivat euralaisia:

1) Henrik Ström, syntynyt 1786. Hän oli 1805 liittynyt Sauvon Saus-tilan isännän, kapteeni Fockin alaisena reservirakuunana n:o 13 Turun läänin henkirakuunoihin. Sodan syttyessä hänet oli komennettu Viaporiin, jossa kaikki oli vielä ollut mitä suurimmassa epäjärjestyksessä.

Siellä hän oli ollut antautumiseen asti, jonka jälkeen hänet oli Helsingissä 21. 4. 1808 päivätyllä kreivi Kamenskin venäjänkielisellä passilla kotiutettu. Sitten hän oli hakeutunut vapaajoukkoon ja mennyt sen mukana meritse Kaskisiin, josta hänet oli heti viety vihollista vastaan Lapväärtin kirkolle. Taistelu, joka oli alkanut auringon noustessa ja loppunut sen laskiessa, oli päätynyt vihollisen perääntymiseen. Sen jälkeen hän oli ottanut osaa kahteen kahakkaan, joiden nimiä hän ei enää muistanut. Sitten hän oli marssinut rääsäisen armeijan mukana Tornion kautta Länsipohjaan, missä hänet oli sodan loputtua Uumajassa kotiutettu. Kotiin hän oli palannut muutamien aseveljiensä kanssa. Viaporin pommituksessa hän oli tullut huonokuuloiseksi. Hän on seurakunnan pisimpiä miehiä ja on nuorena varmaan ollut kaunistuksena niissä riveissä, missä on seisonut. Vuodet ovat jo köyristäneet hänen selkensä. Hän viljelee Sepän torppaa Liedonperän kylässä.

2) Johan Wacker, syntynyt 1784. Hän oli kapteeni Loden alaisena reservisotamiehenä n:o 48 liittynyt Maskun komppaniaan. Sodan sytyessä hänet oli komennettu Viaporiin, jossa hän oli nähnyt sen voiman ja tuhon. Antautumisen jälkeen hänet oli kotiutettu. Sitten hän oli monen seikkailun perästä päätynyt Ahvenanmaalle, josta hänet oli Gyllenbögelin vapaajoukon mukana kuljetettu meritse Pohjanmaalle ja laskettu maihin Kaskisissa. Hän oli ollut mukana Lapväärtin ja Uudenkaarlepyyn taisteluissa. Sen jälkeen hän oli seurannut armeijaa Tornion talvileiriin, jossa hän oli joutunut Ruotsin rajan yli tunkeutuneen ylivoimaisen vihollisen vangiksi. Pian hänet kuitenkin vapautettiin ja hän sai matkapassin kotipaikkakunnalleen. Vanha soturi on hyvin heikkohermoinen, minkä hän arvelee johtuvan Viaporissa saadusta ruhjevammasta. Hänen ollessaan eräänä päivänä viemässä kahvia vänrikki Tavaststjernalle päävartioon ja vihollisen luotien ja pommien sataessa linnoitukseen eräs pommi oli nimittäin pudonnut maahan hänen viereensä surmaten erään hänen toverinsa. Hän viljelee nyt huonoa torppaa Euran kylässä.

Kuukauden jälkipuoliskolla oli runsaasti lunta ja korkeita kinoksia. Lämpömittarin lukemat vaihtelivat 24 pakkasasteesta 1 lämpöasteeseen. Terveystila kuitenkin oli tyydyttävä. Horristen Frostin kuvernöörille osoittama valitus (ks. heinäkuun alkupuoliskoa) siirrettiin kihlakunnan-oikeuden käsiteltäväksi.

Joulukuun alkupuoliskolla oli suojaa ja sumua. Rekikeli, joka välillä oli ollut niin huono, että kärryt olivat käytössä, parani jonkin verran. Terveystila Euralla oli huono, koska kovaa kuumetta oli liikkeellä. Yksi susi ammuttiin.

Joulukuun 17 päivänä Turun viranomaiset lähettivät tänne 3 hopea-

Maaliskuun 5 päivänä oli lumimyrskyä ja sadetta, tukkeutuneet tiet ja 5 astetta lämmintä.

Maaliskuun 6 päivänä nähtiin täällä ensimmäinen nokkosperhonen.

Maaliskuun 12 päivänä oli raesade ja 5 astetta lämmintä.

Kuukauden alkupuoliskolla oli vaihtelevaa säätä. Lavantauti jatkui. Saarnaaja toipui. Kuun 3 päivänä oli Seppälän Klemelässä surulliset häät. Vietettäessä pojan häitä ja vieraiden vääntäessä rivakkaa polskaa saapui häätaloon surusanoma, että isäntä oli löydetty kuolleena klo 8 ip. Kuolinsyynä oli joko halvaus tai viina.

Maaliskuun 16 päivänä oli 14 astetta pakkasta, seuraavana päivänä 4 astetta lämmintä ja vesisadetta.

Maaliskuun 21 päivänä oli vesisadetta koko päivän.

Kuukauden jälkipuoliskolla oli suojaa ja sadetta. Leivoset liversivät. Lumi katosi ja tiet tulivat paljaksi. Terveystila Euralla oli hyvä.

Huhtikuun alkupuoliskollakin oli suojaa, lumi oli poissa, kärryillä ajettiin, keli oli huono. Terveystila oli hyvä.

Huhtikuun 21 päivänä jäät lähtivät Tarvasjoesta.

Huhtikuun 23 päivänä oli ankara ukkossade.

L o p p u t o i v o m u s

Euran seurakunnan Herroille Opettajille.

Allekirjoittanut, joka Euran saarnahuonekuntaan tullessaan rupesi tekemään käsillä olevia muistiinpanoja, pyytää nyt poistuessaan tästä seurakunnasta ystävällisesti seuraajiaan jatkamaan niitä. On totta, että tällaiset muistiinpanot ovat oman ajan kannalta katsottuina vähäpätöisiä ja mitättömiä, jopa jonkun mielestä naurettavia, mutta ei suinkaan jälki-maailman, joka niistä varmasti löytää paikkakunnan historian makupaloja. Siksi muuan kuuluisa kirjailija onkin sanonut: »Jokaisella kansalaisella, jolla on tilaisuus tarkata tärkeitten tapahtumien kulkua, ja eritoten sillä, joka on saanut hoidettavakseen sellaisen pienen, mutta kaikissa inhimillisissä suhteissa niin merkittävän osan kokonaisuudesta kuin yhden seurakunnan, tulee olla välttämättömänä velvollisuutena, jollei kirjoittaa oman aikansa historiaa, ainakin jättää jälkeensä sitä varten tarvittavaa aineistoa».

Euran saarnaajanpappilassa huhtikuulla 1859.

Adolf Lindman

SUOMENTAJAN HUOMAUTUKSIA

Syyskuu 1853: Sillanpään pappila Tarvasjoen nykyisen kirkon alapuolella oli seurakunnan pappilana 1772—1900 (vrt. kirjamme kansikuvaa).

Tammikuu 1854: Ns. itämainen sota, jossa toisella puolen oli Venäjä ja toisella puolen Turkki, oli alkanut Krimillä 1853. Englanti ja Ranska liittyivät siihen Turkin puolella maaliskuussa 1854.

Huhtikuu 1854: Bomarsundin vankien evakuointi oli tarpeen vaatima, koska Englannin ja Ranskan laivastot olivat tulleet Itämerelle. Elokuussa 1854 ne sitten valloittivatkin ja hävittivät Bomarsundin.

Toukokuu 1855: Viljamatto = runsaat 100 kg jauhoja vetänyt venäläinen niinisäkki.

Toukokuu 1855: Euran saarnaajana 1811—1831 palvelleen Johan Ulrik Brungströmin tytär Sofia Antoinetta oli syntynyt Euralla 1825 ja kuoli naimattomana Euralla 1898. Hänen Kamtshaktan-matkansa tarkoituksesta ei ole tietoa.

Joulukuu 1855: Kannu viinaa oli noin 2½ litraa, kortteli (eli neljänestuoppi) noin 3 desilitraa.

Maaliskuu 1856: Suomen ensimmäiset lennätinlinjat rakennutti Venäjän valtio Pietarista Helsinkiin 1855 sekä Kellokoskelta Hämeenlinnan kautta Turkuun 1856.

Toukokuu 1856: Itämaisen sodan päättänyt Pariisin rauha tehtiin 30. 3. 1856.

Elokuu 1856: Juvan valkkimyllyllä tarkoitettiin 1831 perustettua Juvankosken saranvanutuslaitosta (valkverk).

Toukokuu 1857: Saarnaaja Lindmanin aloittama Euran pyhäkoulu oli maamme vanhimpia.

Marraskuu 1857: Euran lainakirjastokin kuuluu maamme vanhimpiin.

Helmikuu 1858: Kestikievarinpitäjä oli Henrik Wilhelm Lindström.

HENKILÖHAKEMISTO

- Achté, Nikolai, eversti 13
 Ahlroth, Isak, kappalainen 7
 Aleksanteri II, keisari 12, 26
 Armfelt, Gustaf Wilhelm Arthur,
 kenraaliluutnantti 10
 Berg, Friedrich Wilhelm, kenraali-
 kuvernööri 11
 Brungström, Johan Ulrik, saarnaaja
 38
 Brungström, Sofia Antoinetta, saar-
 naajantytär 13, 38
 Carlsson, Carl Johan, nimismies 8
 Cronstedt, Anton, kuvernööri 10
 Ek, Robert, vt. piirilääkäri 20
 Ekqvist, kirvesmiesoltermanni 13
 Elfving, Johan Fredrik, piirilääkäri
 21, 25, 26, 27, 31, 36
 Elmgren, Johan Wilhelm, kirkkoherra
 7, 8, 27
 Elmgren, Sven Gabriel, kirjaston-
 amanuenssi 32
 Fock, Otto Reinhold Georg, kapteeni
 34
 Forssman, Wilhelm, vt. lääninrovasti
 26
 Frosti, Matti, talollinen 10, 32, 34, 35
 Granström, Gustaf, pitäjänapulainen
 27
 Grönroos, Carl Peter, kappalainen 7
 Gyllenbögél, majuri 35
 Hakala, Juha, torppari 23
 Hovi, Kustaa, torpparinpoika 18
 Jegoroff, makasiininsännöitsijä 13
 Julin, Justiina, piika 26, 27
 Juselius, Fredrik Sebastian, nimis-
 mies 19, 29
 Juva, Matti, puustellinvuokraaja 34
 Kamenski, Nikolai, kreivi, kenraali
 35
 Klemelä, Juha, talollinen 37
 Knaapi, Antti, talollinen 10
 Kujanpää, Matti, torppari 10
 Langell, Nikolaus Konstantin, vt.
 saarnaaja 7
 Langensköld, Fabian, kuvernööri 29
 Linnell, Klas Reinhold, värjäri 20
 Lindman, Nanny, saarnaajantytär 30
 Lindman, Rudolf Valdemar, saarnaaj-
 anpoika 19
 Lindman, Selim Abelard, saarnaajan-
 poika 30
 Lindqvist, Johan Israel, kirvesmie-
 henoppipoika 15
 Lindström, Henrik, torppari 33
 Lindström, Henrik Wilhelm, kestikie-
 varinpitäjä 29, 31, 38
 Lode, kapteeni 35
 Läderwall, Kustaa, suutarinrenki 22
 Mikola, Sofia, emäntä 12
 Nikolai I, keisari 12, 13, 26
 Nylund, David, kappalainen 8, 19
 Nylund, Fredrik Wilhelm, kruunun-
 vouti 30, 36
 Nystedt, Anders Leonard, kruunun-
 vouti 9
 Rindell, Gustaf Magnus, kruununvou-
 ti 8, 11, 28
 Ringbom, Carl Henrik, piirilääkäri 7,
 14, 15, 17, 19
 Rothman, Zachris, kruununvouti 7, 8

Sahlberg, Johan Frans, pitäjänapulainen 26
 Saxbeck, Otto Ferdinand, kirkkoher-ra 26, 34
 Saxén, Karl Johan August, kappalainen 26
 Seppä, Matti, kirkonisäntä 23
 Stolt, Vilhelmiina Juliana, sepäntytär 9
 Ström, Henrik, sotaveteraani 34
 Suitsu, Juha, talollinen 24
 Tammelin, kerjäläinen 33
 Tavastsjerna, vänrikki 35
 Taxell, Bernhard, kappalainen 27
 Tennberg, Daniel Nathanael, apu-

laisnimismies 12, 19
 Troil, Samuel Werner von, vt. kuvernööri 21
 Trygg, Kristian Walfrid, rautakaup-pias 15, 16
 Tuomola, Maria Justiina, talollisen-tytär 22
 Töyry, Juha, talollisenpoika 22
 Wacker, Johan, sotaveteraani 35
 Wahlsten, Johan, mylläri 31, 36
 Widgren, Henrik, lukkari 13, 17
 Ägren, Klaes Kasper, lääninkanslisti 11
 Örnhjelm, Karl Theodor, vt. kruu-nunvouti 28